

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA

FACULTATEA DE GEOGRAFIE

ȘCOALA DOCTORALĂ – GEOGRAFIE

**PEISAJE CULTURALE
DIN
BAZINUL VĂII HÂRTIBACIULUI**

– REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT –

Stud. doctorand: Anița Constantin

Conducător doctorat: Prof. univ. dr. Pompei Cocean

Cluj-Napoca

2020

CUPRINS

INTRODUCERE	7
1. PEISAJUL CULTURAL – ÎNTRE CONCEPT ȘI REALITATE	7
1.1. BAZA TEORETICĂ.....	7
1.1.1. Peisajul cultural – semnificații conceptuale.....	7
1.1.2. Structura peisajului cultural.....	17
1.1.3. Funcțiile peisajului cultural.....	20
1.2. METODOLOGIE.....	24
1.2.1. Metode și tehnici de analiză.....	24
1.2.2. Date și informații folosite precum și sursele de proveniență a acestora.....	25
2. PEISAJE CULTURALE DIN VALEA HÂRTIBACIULUI – PRODUSELE ANTROPIZĂRII TERITORIULUI	26
2.1. VECHIMEA POPULĂRII ȘI EVOLUȚIA SOCIETĂȚII ÎN RAPORT CU PROPRIETATEA ASUPRA TERENURILOR.....	26
2.1.1. Preistoria și obștile sătești.....	26
2.1.2. Antichitatea și melanjul daco-roman.....	27
2.1.3. Evul mediu și multiculturalizarea.....	30
2.1.4. Mutațiile perioadei moderne și contemporane.....	39
2.2. DENSITATEA ȘI CONTINUITATEA POPULĂRII.....	44
2.3. DIVERSITATEA ETNICĂ ȘI CULTURALĂ MATERIALIZATĂ ÎN PEISAJE CULTURALE.....	54
2.3.1. Diversitatea elementelor arhitecturale.....	54
2.3.2. Varietatea edificiilor de cult.....	57
2.3.3. Portul popular ca element de etnografie multiculturală.....	57
3. TIPOLOGIA PEISAJELOR CULTURALE DIN VALEA HÂRTIBACIULUI	67
3.1. PEISAJE CULTURALE REZULTATE ÎN URMA UNOR ACTIVITĂȚI PRODUCTIVE.....	70
3.1.1. Peisaje culturale agricole.....	70
3.1.2. Peisajele culturale forestiere.....	92
3.1.3. De la meșteșuguri la peisajul tehnogen.....	112
3.1.4. Peisaje culturale turistice.....	133
3.1.5. Peisajul activităților comerciale și de servicii.....	151
3.2. PEISAJE CULTURALE HABITAȚIONALE.....	161
3.2.1. Peisaje culturale habitacionale elementare.....	163
3.2.2. Peisaje culturale habitacionale rurale.....	164
3.2.3. Peisaje culturale habitacionale urbane.....	178
3.3. PEISAJE CULTURALE ISTORICE.....	183
3.3.1. Siturile arheologice.....	184
3.3.2. Fortificațiile ansamblurilor bisericilor săsești.....	185
3.4. PEISAJE CULTURALE SACRALE.....	191
3.4.1. Peisaje culturale sacrale ritualice.....	194

3.4.2. Peisaje culturale sacrale sepulcrale.....	207
3.4.3. Peisaje culturale sacrale temporare.....	212
3.5. PEISAJE CULTURALE SIMBOLICE.....	213
3.5.1. Elemente de marcare a teritoriului.....	213
3.5.2. Elemente de simbolistică geografică.....	217
3.5.3. Elemente de simbolistică pentru sublinierea unei realizări.....	217
3.5.4. Elemente de simbolistică etno-culturală.....	218
3.6. PEISAJE CULTURALE COMEMORATIVE ȘI DE OMAGIERE.....	219
3.7. PEISAJE CULTURALE DEGRADATE.....	221
4. EVALUAREA PEISAJELOR CULTURALE DIN VALEA HÂRTIBACIULUI.....	228
4.1. METODE DE EVALUARE ALE PEISAJULUI.....	233
4.1.1. Metode calitative de evaluare ale peisajului.....	237
4.1.2. Metode cantitative de evaluare ale peisajului.....	240
4.2. METODE FOLOSITE ÎN EVALUAREA PEISAJELOR CULTURALE ÎN VALEA HÂRTIBACIULUI.....	265
4.2.1 Metoda CORINE Land Cover.....	265
4.2.2. Metoda analizelor imaginilor satelitare.....	272
4.2.3. Metoda analizei evoluției istorice a peisajului cultural.....	276
4.3. INVENTARIEREA PEISAJELOR CULTURALE.....	286
4.3.1. Modele de bune practici în privința inventarierii peisajelor culturale sub forma Atlaselor de peisaje culturale sau a bazelor de date cu și despre peisajele culturale.....	290
4.3.2. Baza de date cu elemente ale peisajelor culturale în România.....	301
4.3.3. Harta peisajelor culturale din Valea Hârtibaciului.....	302
5. VALORIFICAREA PEISAJELOR CULTURALE DIN VALEA HÂRTIBACIULUI.....	304
5.1. TIPOLOGIA VALORIFICĂRII DUPĂ DOMENIU: ECONOMICĂ, EDUCAȚIONALĂ, CULTURALĂ, ENVIRONMENTALĂ, TURISTICĂ.....	305
5.1.1. Economică.....	305
5.1.2. Educațională.....	305
5.1.3. Culturală.....	306
5.1.4. Environmentală.....	306
5.1.5. Turistică.....	306
5.2. CADRU DE SALVGARDARE A PEISAJELOR CULTURALE.....	308
5.2.1. Analiza valorică – evaluarea peisajelor culturale.....	308
5.2.2. Protecția-conservarea și menținerea peisajelor culturale.....	309
5.2.3. Management adecvat pentru întreținerea peisajelor culturale.....	309
5.2.4. Intervenții și măsuri responsabile.....	310
CONCLUZII.....	316
BIBLIOGRAFIE.....	318

ANEXE	338
ANEXA 1: Convenția Europeană a Peisajului.....	338
ANEXA 2: Valea Hârtibaciului – Hărți tematice.....	339
ANEXA 3: Chorema microregiunii Valea Hârtibaciului.....	342
ANEXA 4: Nomenclatura localităților din Valea Hârtibaciului.....	343
ANEXA 5: Date demografice și de dinamică a populației.....	344
ANEXA 6: Infrastructura de transport rutier și starea drumurilor (2019) din Valea Hârtibaciului	348
ANEXA 7: Unități de cazare în Valea Hârtibaciului.....	350
ANEXA 8: Calendarul organizării târgurilor și piețelor.....	351
ANEXA 9 :NATURA2000-Podișul Hârtibaciului(ROSPA0099)–specii protejate.....	352
ANEXA 10: Bisericile Fortificate Săsești.....	353
ANEXA 11: Orgile din bisericile evanghelice și constructorii lor.....	361
ANEXA 12: Învățământul confesional evanghelic.....	362
ANEXA 13: Prima hartă a Transilvaniei realizată de Johannes Honterus.....	364
ANEXA 14: Harta generală a primei ridicări topografice militare habsburgice.....	365
ANEXA 15: Bisericile Ortodoxe din Valea Hârtibaciului.....	366
ANEXA 16 : Mari personalități culturale.....	378
ANEXA 17: Clasele CORINE Land Cover (CLC).....	379
ANEXA 18: Indecși care se pot calcula cu ajutorul programelor GIS și Remote Sensing.....	381
ANEXA 19: Metrici peisagiste (după McGarigal).....	382
ANEXA 20 : Fișă de evaluare propusă de I. Pătru–Stupariu.....	384
ANEXA 21: Chestionar de evaluare și percepere a peisajului – I. Pătru-Stupariu.....	391
ANEXA 22: Fișa de înregistrare a elementelor peisajelor culturale pentru baza de date KLEKS Germania.....	393
ANEXA 23: Exemple de inventariere a peisajelor culturale din Germania.....	394
ANEXA 24: Belgia – inventarul peisajelor amovibile / Fișă descriptivă pentru fiecare element peisagistic.....	399
ANEXA 25: Situri din Valea Hârtibaciului.....	400
ANEXA 26: Lista Monumentelor Istorice din Valea Hârtibaciului.....	401
Abrevieri	407

Cuvinte cheie: peisaje culturale, identitate, multiculturalitate, moștenire culturală, protecție, conservare, management adecvat, inventarierea peisajelor, valorificarea peisajelor, Valea Hârtibaciului

Tematica și obiectivele studiului

Lucrarea de față reprezintă o analiză a peisajelor culturale din Valea Hârtibaciului și își propune mai ales:

- să explice terminologia legată de peisajele culturale;
- să arate geneza formării peisajelor culturale;
- să expună în detaliu tipologia peisajelor culturale din punct de vedere genetic;
- să exemplifice modele de evaluare ale peisajelor culturale;
- să analizeze schimbări în peisajele culturale cu ajutorul diferitelor metode (CLC, prelucrării imaginilor satelitare și analiza istorică)
- să expună posibilități de valorificare.

Studiul este structurat în cinci capitole majore care urmează obiectivele descrise mai sus.

CAPITOLUL 1. PEISAJUL CULTURAL – ÎNTRE CONCEPT ȘI REALITATE

Peisajele culturale sunt rezultatul interacțiunii și modelării antropice a bazei naturale de susținere, care reflectă identitatea, obiceiurile, tradițiile, valorile, cu alte cuvinte, cultura grupului care a creat peisajele culturale. Acestea sunt unice pentru fiecare societate, iar tocmai unicitatea face ca peisajele culturale să fie atractive.

UNESCO descrie *peisajele culturale* ca, “proprietăți culturale, care rezultă din combinarea acțiunilor omului și a naturii, ele ilustrează evoluția societății umane și a așezărilor în timp, influențate de condițiile fizice și/sau de oportunitățile oferite de mediul lor natural și de forțe sociale, economice și culturale, interne sau externe”¹.

¹ <https://whc.unesco.org/document/163852>: “Cultural landscapes are cultural properties and represent the ‘combined works of nature and of man’ designated in Article 1 of the *Convention*. They are illustrative of the evolution of human society and settlement over time, under the influence of the physical constraints and/or opportunities presented by their natural environment and of successive social, economic and cultural forces, both external and internal. “

Cu studiul peisajelor culturale s-au preocupat o sumedenie de autori din diverse domenii precum arhitectură, botanică, literatură, silvicultură, pictură etc., dar și din domeniul geografiei. Cei mai reprezentativi dintre aceștia sunt autori precum Friedrich Ratzel, Otto Schlüter, H. H. Wöbse, Denis Cosgrove, Michael Jones, Almo Farina, Mariusz Czepczynski din mediul academic internațional sau Pompei Cocean, David Nicoleta, Wilfried E. Schreiber, Flavia Stoica, Alexandru Calcatinge, Iulian Dincă, Nicolae Baciu etc. din mediul academic românesc, pentru a-i numi doar pe câțiva dintre cei mai renumiți.

Structura peisajului cultural are o dispunere atât în plan vertical, cât și orizontal. Taxonii oferă imaginea de ansamblu a ierarhizării.

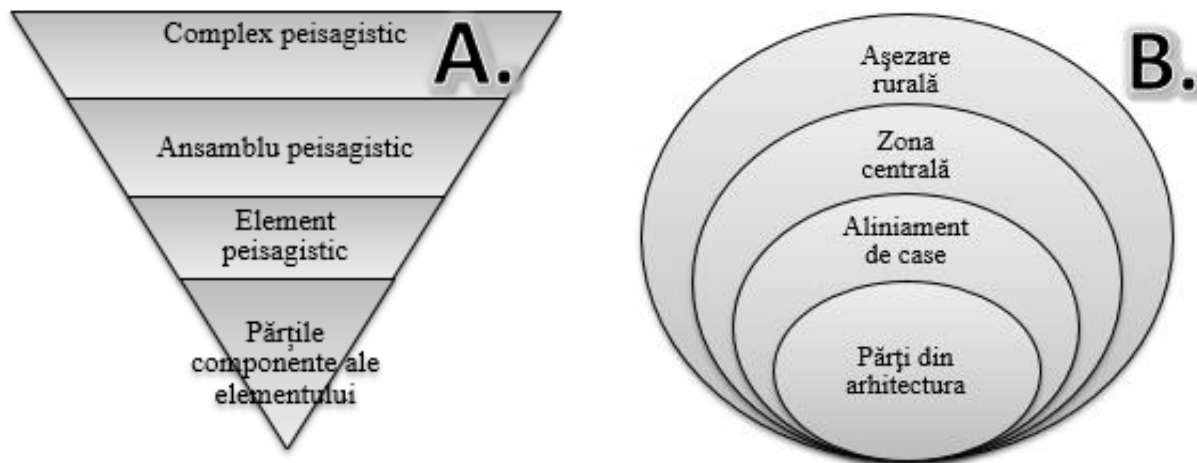

Fig. 1. A. – *Taxonomia peisajului cultural* (după Glink C., Meyer H.-H., Schottke Maya)² / **B.** – *Taxonomia peisajului cultural pentru Valea Hârțibaciului*

Funcțiile peisajului cultural s-au dezvoltat pe măsura evoluției speciei umane. Dacă inițial peisajele îndeplineau funcția de mediu, confundându-se în această formă și etapă cu peisajul natural, ulterior acestea au îndeplinit funcții tot mai complexe, precum: funcții estetice, economice, sociale, ambientale, simbolice etc. (după Cocean P., David Nicoleta - 2014³). Urmărind funcția primordială a soplui creării peisajului cultural va fi detaliată și tipologia în capitolul al III-lea.

² Glink, C., Meyer, H.-H., Schottke, Maya, (2007), *Mapping and registration of endangered traditional cultural landscape elements in Transylvania – first methodical approach in the sample region of Bistrita*, în Romanian Review of Regional Studies, Vol. III, Nr. 2., P. 12

³Cocean, P., David, Nicoleta (2014), *Peisaje culturale*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, P. 172-181

CAPITOLUL 2. PEISAJELE CULTURALE DIN VALEA HÂRTIBACIULUI – PRODUSELE ANTROPIZĂRII TERITORIULUI

Acest capitol acordă o importanță deosebită factorului istoric ce a influențat componenta antropică în procesul genezei peisajelor culturale. Primele subcapitole tratează marile epoci de locuire a Văii Hârtibaciului și evoluția societății în raport cu proprietatea asupra terenurilor, factor ce a dat libertatea conturării peisajelor culturale. Analiza parcurge etapa preistorică și cea a obștilor sătești, continuă cu antichitatea și perioada daco-romană, insistă asupra Evului Mediu și a marilor colonizări din spațiul intra-carpatic și încheie cu specificitățile perioadei moderne și contemporane.

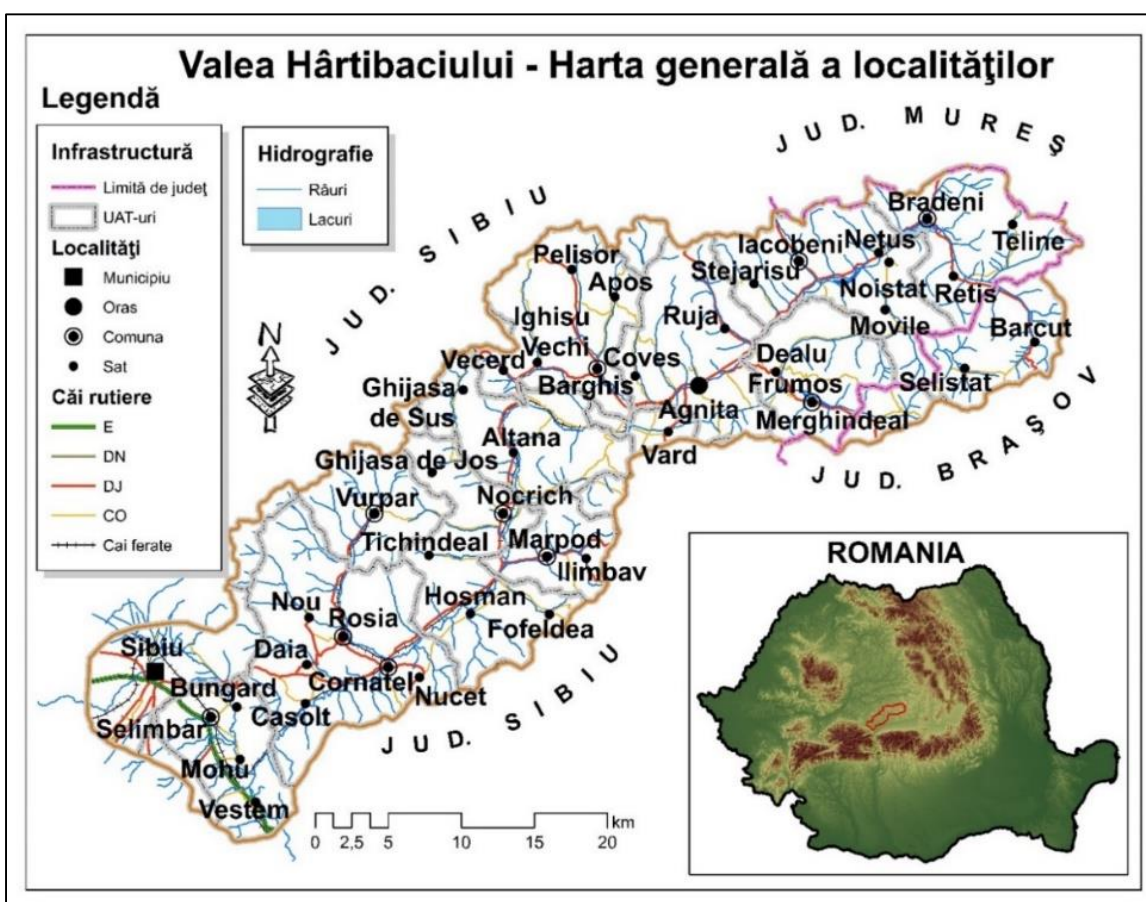

Fig. 2. – Arealul de studiu

Datele demografice prelevate din studii etnografice, recensăminte și alte evidențe demografice oglindesc evoluția populației (densitate, grupe etnice, migrații, situații confesionale etc.) în arealul studiat.

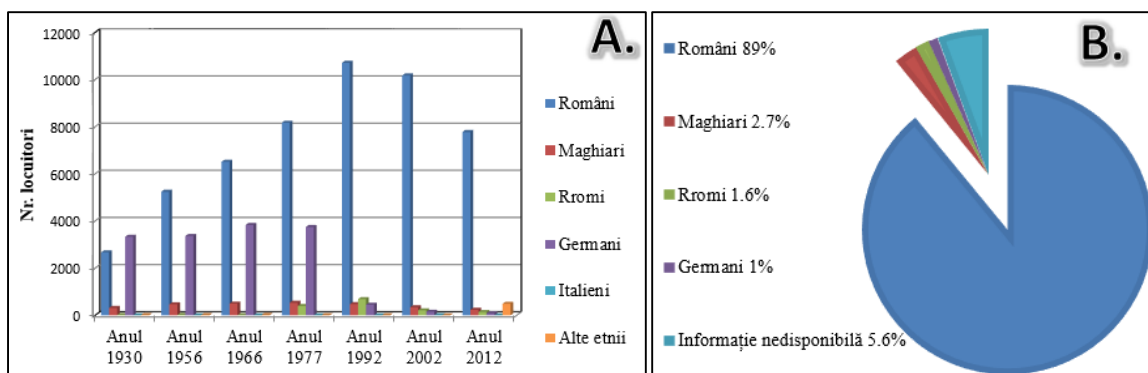

Fig.3. A. – Evoluția numărului de locuitori din orașul Agnita⁴/ B. – Pondere grupurilor etnice în Agnita în 2011 (Date RPL INS 2011)

Peisajele culturale prezente în Valea Hârtibaciului denotă o diversitate etnică și culturală bogată, materializată în elemente arhitecturale distincte, într-o varietate a edificiilor de cult, caracteristică fiecărei culte religioase și în portul popular ca element de etnografie multiculturală. Sunt prezentate tipuri arhitecturale, tipuri de edificii de cult, dar și elementele portului popular femeiesc și bărbătesc pentru fiecare grup etnic în parte. De asemenea, în contextul costumelor populare este prezentat și obiceiul și costumul purtat cu ocazia *Fugii lolelor*.

CAPITOLUL 3. TIPOLOGIA PEISAJELOR CULTURALE DIN VALEA HÂRTIBACIULUI

Tipologia peisajelor culturale reflectă categorisirea făcută din punct de vedere genetic sau din punct de vedere a scopului primordial creării (Cocean, David, 2014).

3.1. Peisaje culturale rezultate în urma unor activități productive

Acestea tratează peisajele culturale agricole, forestiere, tehnogene, turistice, comerciale și de servicii.

Peisajele agricole detaliază aspecte și caracteristici ale *peisajelor agricole legate de cultura plantelor* (legate de cultivarea legumelor, de cultivarea pomilor fructiferi, de cultivarea viței de vie, peisaje cu agroterase, peisajele culturale agricole mixte). *Peisajele agricole legate de creșterea animalelor* fac referire la peisajul pastoral, peisajul fânețelor, peisajul fermelor, peisajul cu acvaculturi, peisajul stupinelor. O atenție deosebită este acordată fostei ferme piscicole de la

⁴ <http://www.primaria-agnita.ro/agnita/populu.html>

Brădeni, care este o locație deosebit de importantă în Situl Natura 2000 Podișul Hârtibaciului pentru multe specii protejate care cuibăresc aici.

Peisajele culturale forestiere se împart în mai multe subtipuri. Peisajul forestier propriu-zis ocupă cea mai mare suprafață și prezentarea acestuia a fost completată și de un scurt istoric al administrării suprafețelor forestiere și a fondului forestier și cinegetic.

Peisajele forestiere de tip parc se împart la rândul lor în subtipurile *peisaje culturale forestiere de tip parc antropic* și *peisaje culturale forestiere de tip pădure-pășune*. Acesta din urmă este tipic zonelor din Transilvania locuite de populația săsească, care a adăugat funcționalitate acestor perimetre: loc de păscut, cu umbrire benefică pentru animale în verile toride, posibilitate de recoltarea a fructelor pentru furaj sau consum propriu (ghindă sau fructe de la pomi fructiferi) sau valorificarea masei lemnoase. Dintre cele mai renumite areale din Transilvania este rezervația Breite din apropierea Sighișoarei sau din străinătate Reinhardswald în landul Hessen, Germania, Hutewald „Halloh“ în Parcul Natural Kellerwald-Edersee, Germania, Dehesa în Spania, Græsningsegeskov în Danemarca, Rassal Ashwood National Nature Reserve în Scoția etc.

Următoarelor categorii de peisaje forestiere au fost de asemenea dedicate exemplificări: peisaj forestier de tip insular, de tipul aliniamentelor de arbori, de tipul rivierelor fluviale, peisaj forestier degradat.

Peisajele culturale tehnogene detaliază peisajul tehnogen al manufacturilor și atelierelor meșteșugărești, cel al unităților de producție mecanizate și infrastructura căilor și mijloacelor de transport.

Peisajului tehnogen al manufacturilor și atelierelor meșteșugărești i se încadrează meșterii populari, destul de reduși ca număr, care încă produc cu măiestrie coșuri împletite, mături, obiecte din fier forjat, țigle, pânze sau costume populare.

Unităților de producție mecanizate li se încadrează de la instalațiile cele mai rudimentare (prese, instalații de morărit) din zona rurală, până la cele moderne industriale din zona urbană. Acest subcapitol detaliază istoria fabricilor din orașul târg Agnita, dezvoltate din fostele bresle și ateliere meșteșugărești, continuând cu situația la zi a unităților de producție.

Peisajele tehnogene legate de infrastructura căilor și mijloacelor de transport prezintă tipurile de acces din Valea Hârtibaciului. Analiza începe cu o expunere a tipurilor de marcare a căilor de acces pe materiale cartografice. Din teritoriu sunt analizate căile de acces per pedes, căile de acces rutier, prezentându-se și calitatea drumurilor, căile de acces feroviar, dedicându-i-se acestui sector istoria “Mocăniței”, liniei feroviare cu ecartament îngust prezentă în Valea Hârtibaciului timp de nouă decenii. Căile de acces aerian care pornesc de pe aeroporturile aflate în imediata apropiere, la Sibiu, Tg. Mureș sau Cluj-Napoca sunt cele mai utilizate.

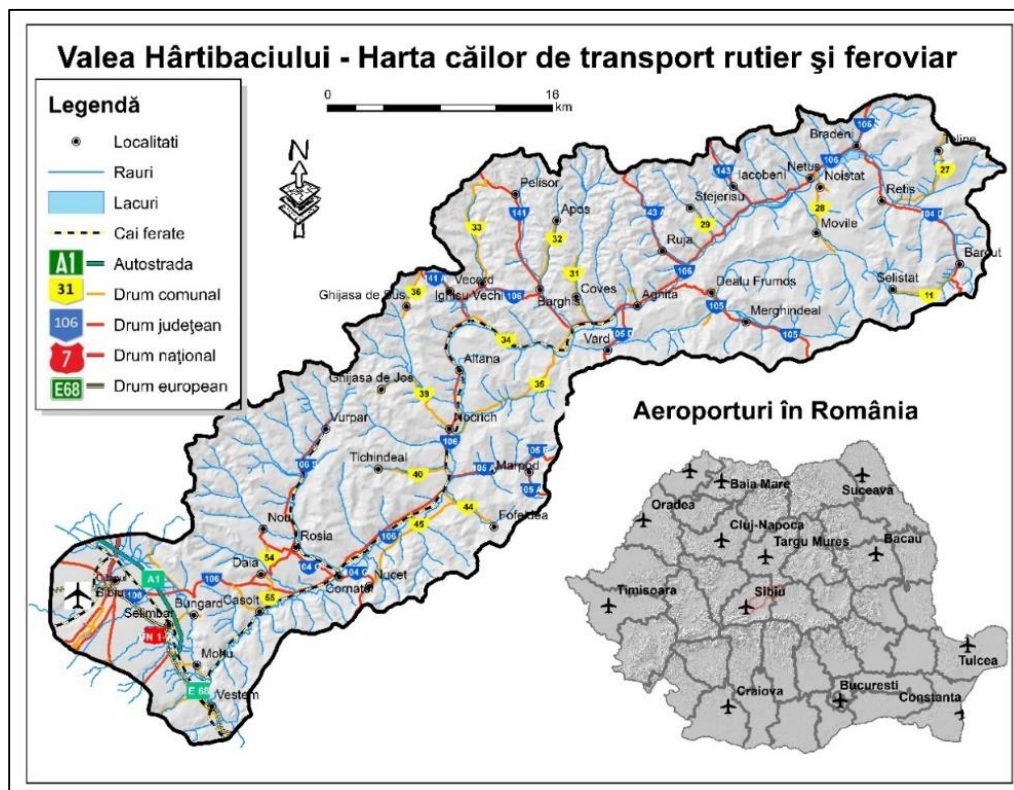
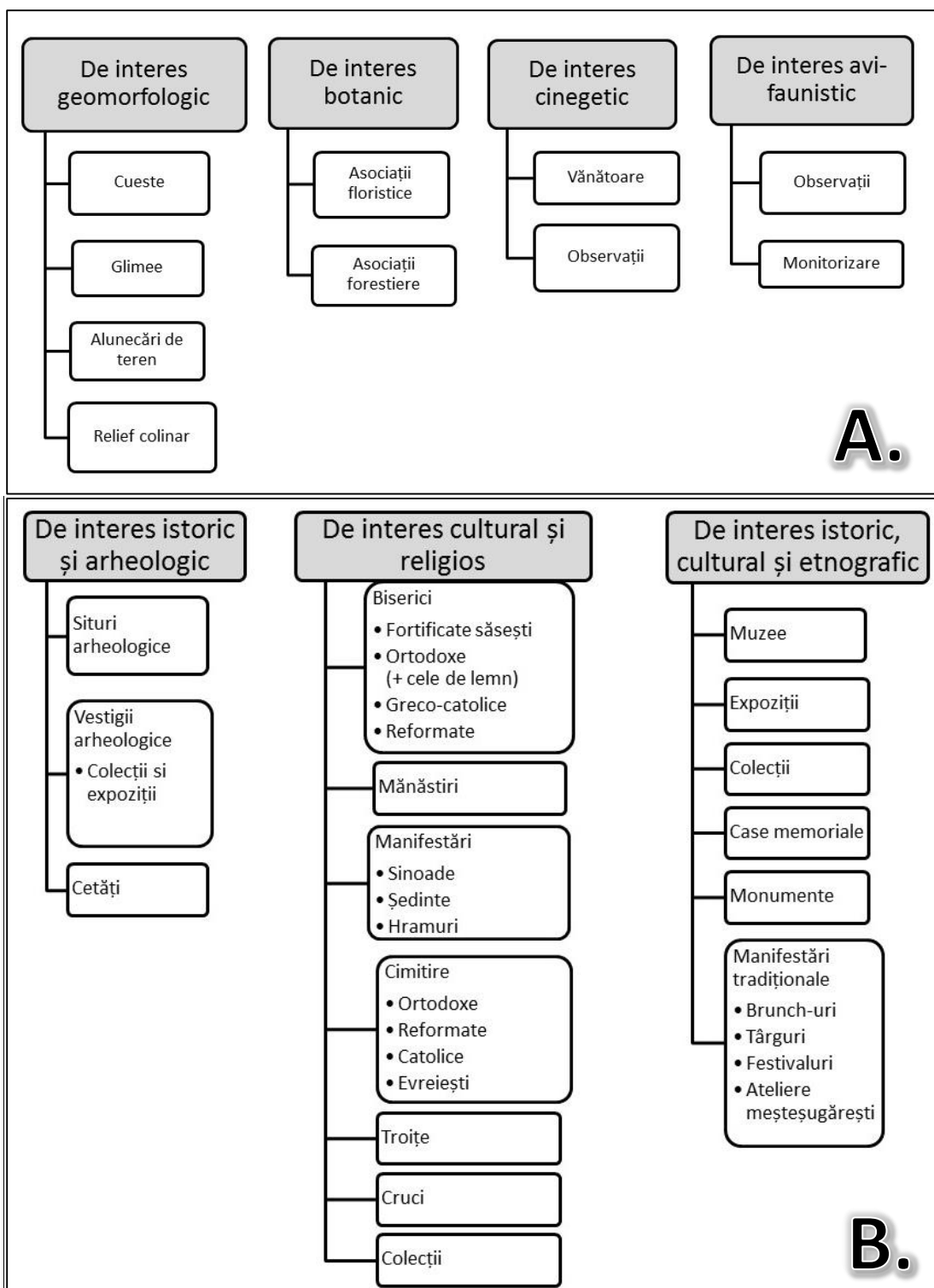

Fig. 4. Căi de transport rutier, feroviar din Valea Hârtibaciului și cele mai apropiate aeroporturi

Peisajele culturale tehnogene legate de transporturile speciale descriu modalitățile și exemplele de transmitere a energiei (electrice sau gazeifere) sau informației, prin cablu, conducte, unde radio.

Peisajele culturale turistice descriu peisajele culturale aparținătoare atât fondului turistic natural, cât și fondului turistic antropic. Din fiecare categorie sunt descrise și exemplificate cele mai reprezentative: glimee, trovanți, asociații floristice, respectiv bisericile fortificate săsești, bisericile ortodoxe pictate de Frații Grecu, expoziții și muzee.

**Fig. 5. A – Peisaje culturale naturale ca obiective turistice /
B. – Peisaje culturale turistice antropice**⁵

⁵ Constantin, Anița, (2016), *Tourism Potential of Cultural Landscapes in Hârtibaciu Valley*, Geographia Napocensis Anul X, nr. 1, P. 53

Peisajele culturale aparținătoare infrastructurii turistice prezintă situația la zi cu unitățile de cazare din Valea Hârtibaciului.

Peisajul activităților comerciale și de servicii detaliază modalitățile de comercializare a produselor de la conferirea dreptului de a ține târg, oferit de Ludovic de Anjou în 1376 pentru Agnita, *villam nostram Zenthagata*⁶, până în zilele noastre. Sunt descrise piețele și târgurile, magazinele și complexe comerciale sau băncile și alte instituții economice.

Unitățile de alimentație publică, de învățământ, de cultură și medicale sunt de asemenea exemplificate.

3.2. Peisaje culturale habitabile

Acest subcapitol tratează tipurile de elemente ale peisajului cultural creat și folosit în scop rezidențial. În funcție de caracterul lor temporal, acestea reflectă trăinicia și dăinuirea în timp. Sunt prezentate elemente habitabile elementare, realizate în câmp sau în mediul rural, până la cele realizate din materiale rezistente, precum piatră, cărămidă sau beton din mediul rural sau urban. Tipologia așezărilor din Valea Hârtibaciului identifică tipuri compacte și alungite de localități. Sunt de asemenea diferențiate tipuri de gospodării tipice grupurilor etnice de români, sași, rromi.

3.3. Peisaje culturale istorice

Acest subcapitol prezintă siturile arheologice menționate în Repertoriul Arheologic Național pentru județul Sibiu⁷ și sistemele de fortificații ale ansamblurilor bisericilor săsești. Funcția militaro-defensivă pe care au dobândit-o acestea din urmă a făcut ca aceste ansambluri să fie construite ca niște fortărețe în calea inamicilor. Este detaliată istoria colonizării sașilor și tipurile de fortificații și anexe ale acestora.

⁶ Rus, D.-I., (2004), *Însemne meșteșugărești din Agnita (I)*, în Sargetia, vol. XXXII, Deva, P. 21; Fabritius-Dancu, Iuliana, (1980), *Cetăți țărănești săsești din Transilvania*, Revista Transilvania, Sibiu, Planșa 14

⁷<http://ran.cimec.ro/sel.asp?lpag=100&Lang=RO&layers=&crsl=2&csl=2&clst=1&jud=35&campsel=jud&nr=1>

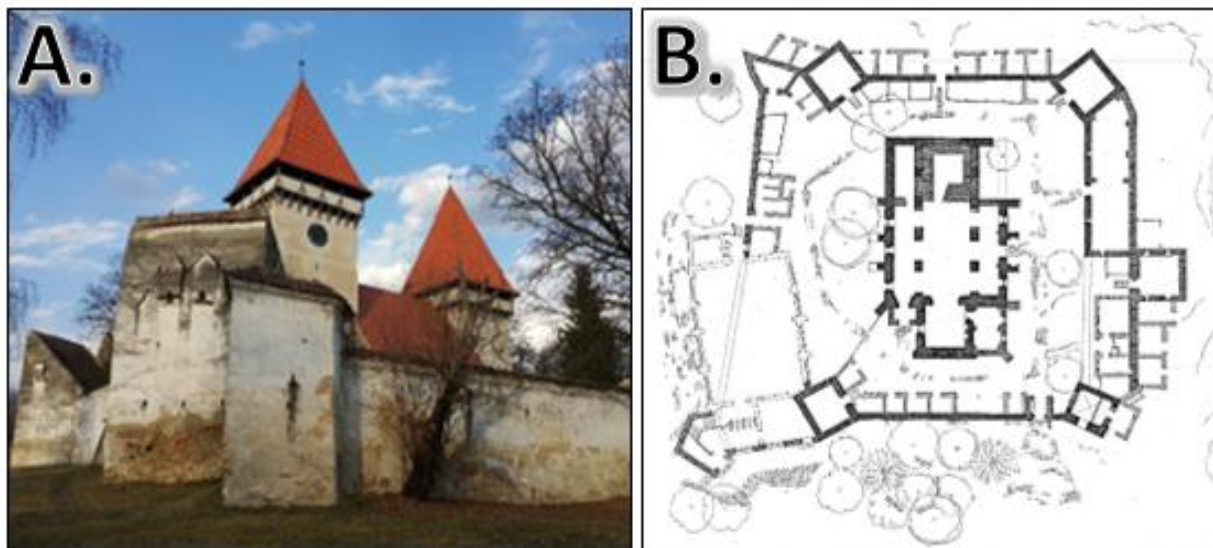

Fig. 6. A. – *Biserica fortificată din Dealu Frumos* / B. – *Relevu al bisericii fortificate din Dealu Frumos* (Sursa: Revista Uniunii Arhitecților din România⁸)

3.4. Peisaje culturale sacrale

Aceste tipuri de peisaje fac referire la peisajele culturale sacrale rituale sau sepulcrale materializate sub forma mănăstirilor, bisericilor, crucilor, troițelor și răstignirilor.

Analiza începe cu primele afirmări ale spiritualității în Valea Hârtibaciului și continuă cu istoria confesiunilor și prezentarea monumentelor reprezentative ale acestora. Sunt detaliate tipurile arhitecturale și elementele de cult sau de decor impuse de dogmele confesionale sau de curentele arhitecturale din timpul realizării. Tipuri de locuri de înhumare și cruci, fie ele monumente funerare sau simbol de mărturisire a credinței, sunt de asemenea exemplificate.

3.5. Peisaje culturale simbolice

Aceste tipuri de peisaj au menirea păstrării vii în memoria colectivă a unor realizări, a unor locuri, evenimente sau delimitează și marchează teritoriul.

⁸<http://arhitectura-1906.ro/2019/02/centrul-de-studii-de-arhitectura-vernaculara-dealu-frumos-o-lectie-vie-de-patrimoniul/>

Fig. 7. A. - Tip de gard împletit în Țeline / B. – Tip de poartă săsească în Cașolț / C. - Panou informativ cu privire la localizarea centrului geografic al țării la Dealu Frumos

3.6. Peisaje culturale comemorative și de omagiere

Precum cele anterioare, simbolice, aceste tipuri de peisaje culturale au menirea de a păstra amintirea vie a unor personalități culturale marcante sau a unor eroi căzuți la datorie. Lor le sunt dedicate statui sau plăci comemorative.

3.7. Peisaje culturale degradate

Din categoria fiecărui subtip de peisaj cultural au fost identificate în teritoriu exemple degradate sau într-o stare precară. Au fost enumerate cauze ale degradării, precum neglijența, voluntarismul economic, situația precară a administratorilor etc. și au fost propuse soluții de îmbunătățire a stării acestora.

CAPITOLUL 4. EVALUAREA PEISAJELOR CULTURALE DIN VALEA HÂRTIBACIULUI

Peisajele culturale trebuie recunoscute ca fiind resurse și din acest motiv ele trebuie luate în considerare de către factorii de decizie. În acest scop ele trebuie evaluate pentru a li se stabili valoarea.

Metodele de evaluare ale peisajului sunt pluridisciplinare și pot fi calitative (calitatea estetică, diversitatea, unicitatea, naturalitatea, care sunt exprimate prin calificative) sau metode cantitative de evaluare a peisajului, care recurg la metode și formule matematice pentru calculul unor variabile.

Sunt prezentate metode de evaluare ale peisajului propuse de cercetători internaționali (Kiemstedt, Linton, Vlami) și de o cercetătoare autohtonă, Ileana Pătru-Stupariu (metoda

indicatorilor cantitativi: de naturalitate, ai presiunii umane, ai transformării environmentale sau evaluarea în urma percepției vizuale in situ).

Tot o metodă matematică este cea a folosirii metricilor peisagistice dezvoltate de McGarigal și Marks.

Folosită pe scară largă este metoda CORINE Land Cover, care analizează tipul de folosire/acoperire a terenului. Datele provin de la EEA (Agenția Europeană a Mediului Înconjurător) și baza de date este făcută de țările europene și disponibilă gratuit pe site-ul instituției.

4.2. Metode folosite în evaluarea peisajelor culturale în Valea Hârtibaciului

Pentru a reliefa schimbări survenite în peisaj pe eșantioane de ani s-a folosit metoda CORINE Land Cover, care a arătat fluctuații și schimbări în folosința terenurilor.

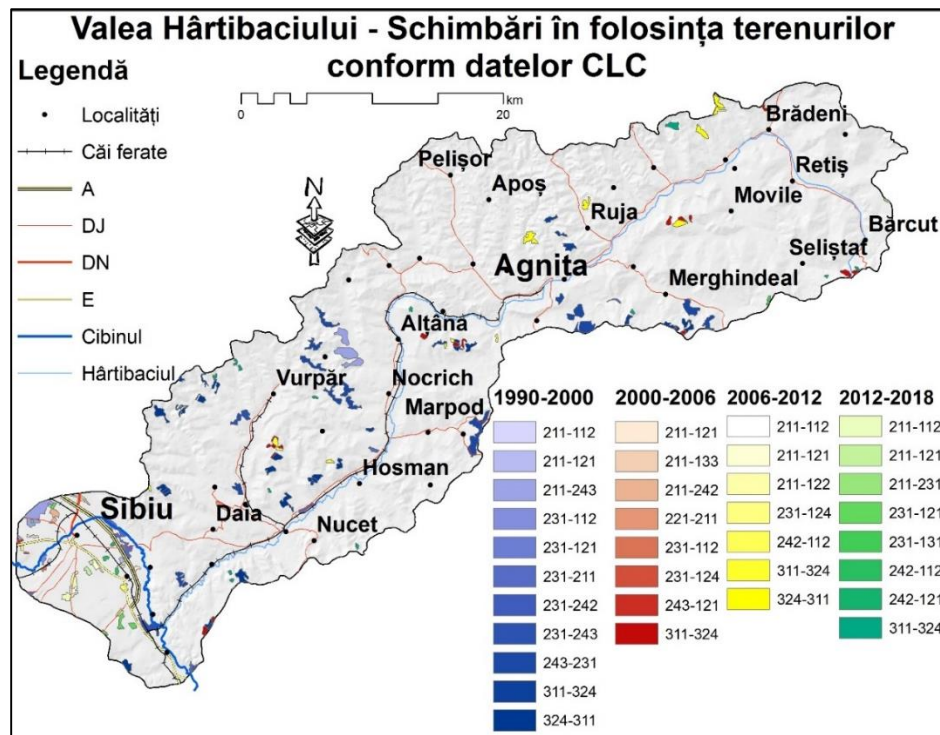

Fig. 8. Date comparative după tipurile de folosință ale terenurilor pe mai multe eșantioane de ani (Sursa: EEA)

Schimbări în peisaj au fost detectate și folosind metoda analizelor imaginilor satelitare. S-a luat ca element peisajul cu acvaculturi de la Brădeni, pentru care a fost analizată exinderea

vegetației hidrofile pe acumulări pe mai multe eșantioane de ani. S-au folosit mai multe combinații ale benzilor multispectrale pentru a arăta creșterea suprafeței cu vegetație hidrofilă invazivă.

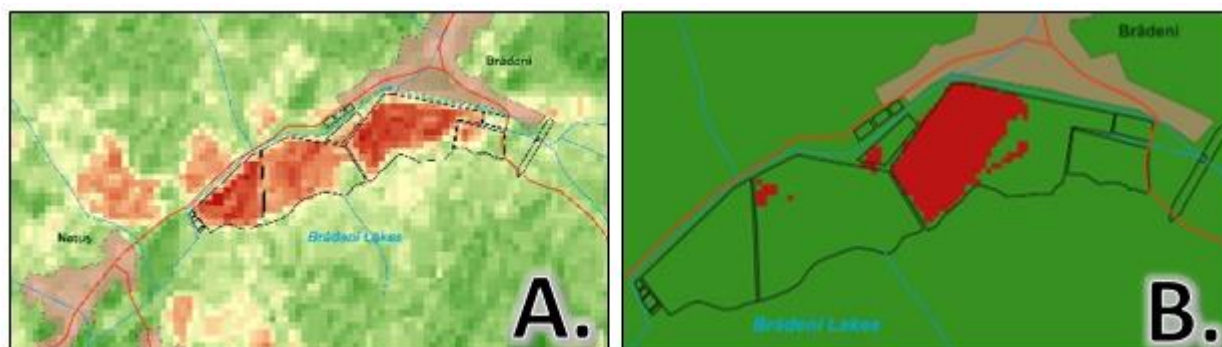

Fig. 9. Culoarea roșie relevă extensiunea luciului de apă pentru anul A. – 1982 și B. – 2016

Metoda analizei evoluției istorice a peisajului cultural a scos la iveală schimbări majore în peisaj. Au fost analizate materiale cartografice istorice și recente pentru a sublinia schimbările intervenite în decursul istoriei.

Analiza a pornit cu detalierea primei hărți a spațiului intracarpatic realizată de umanistul Johannes Honterus din Brașov, *Chorographiae Transilvaniae*, tipărită în 1532 la Basel. Apoi au fost analizate hărțile de la cele trei ridicări topografice militare habsburgice. Analiza a continuat cu identificarea elementelor noi de pe hărțile DTM și de pe cea mai actuală imagine satelitară (31.03.2019).

Fig. 10. Schimbări produse pe diferitele materiale cartografice analizate⁹

⁹ Constantin, Anița, Constantin, Marioara-Palagica, (2020), *Comparative Analysis of Territorial Extension of Settlements on Historical Maps and Recent Satellite Imagery. Case Study: The Settlement of Agnita in Transylvania, Romania.*, trimis spre publicare revistei *GeoCarto International*

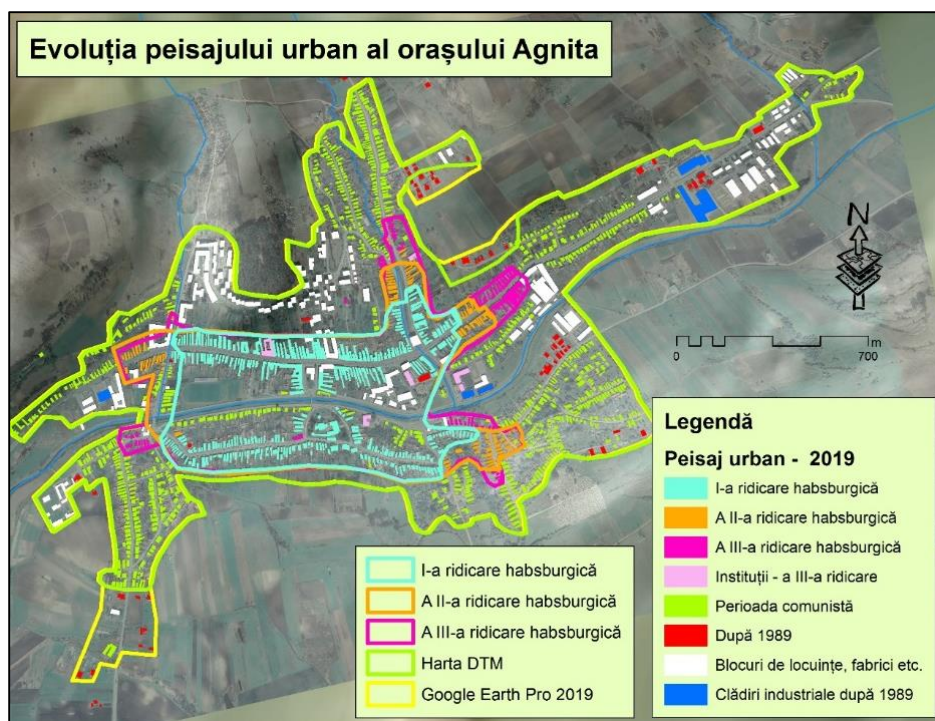

Fig. 11. Extensiunea peisajului urban în diferite perioade istorice¹⁰

4.3. Inventarierea peisajelor culturale

Acest subcapitol are menirea de a oferi un punct de plecare pentru inventarierea peisajelor culturale. Sunt exemplificate modele de bune practici în privința inventarierii peisajelor culturale sub forma Atlaselor de peisaje culturale sau a bazelor de date cu și despre peisajele culturale din Republica Cehă, cadastrul peisajelor culturale din Germania: KLEKs – KulturLandschaftsElementeKataster, Atlasul peisajelor culturale din Italia “Atlante del Patrimonio e del Paesaggio attivo”-“LandscapeFOR”, baza de date cu peisaje culturale din Spania, baza de date a peisajelor culturale din Belgia, baza de date a peisajelor culturale din Olanda, inventarul peisajelor culturale din Elveția, baza de date cu elemente ale peisajelor culturale în România gestionată de Ministerul Culturii. Pentru Valea Hârtibaciului a fost realizată harta peisajelor culturale ca punct de plecare pentru inventarierea peisajelor culturale la mezoscară.

¹⁰ Constantin, Anița, Constantin, Marioara-Palagica, (2020), *Comparative Analysis of Territorial Extension of Settlements on Historical Maps and Recent Satellite Imagery. Case Study: The Settlement of Agnita in Transylvania, Romania.*, trimis spre publicare revistei *GeoCarto International*

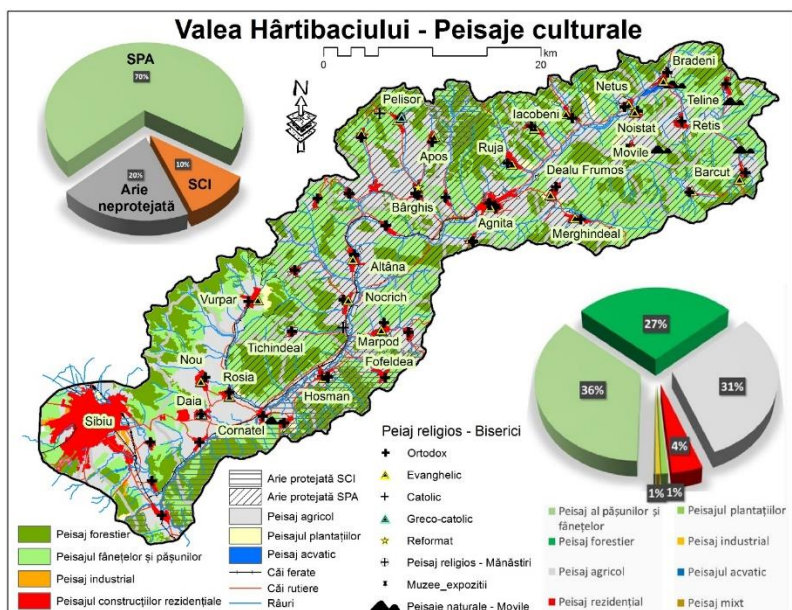

Fig. 12. *Reprezentarea cartografică a principalelor elemente ale peisajelor culturale*

CAPITOLUL 5. VALORIFICAREA PEISAJELOR CULTURALE DIN VALEA HÂRTIBACIULUI

Valorificarea peisajelor culturale poate fi economică (presupune obținerea beneficiilor financiare din exploatarea acestora și încadrarea lor ca resursă), educațională (aduce beneficii de cunoaștere), culturală (întăresc identitatea și simțul apartenenței la o cultură), environmentală (mediu propice pentru o diversitate mare a florei și faunei), turistică (creșterea atractivității și a numărului de turiști prin diversificarea produselor turistice).

Valorificarea peisajelor culturale este posibilă prin:

- evaluarea peisajelor culturale și inventarierea lor;
- emiterea unui cadru legislativ menit să ajute și să ghideze la protecția-conservarea și menținerea peisajelor culturale;
- elaborarea unui plan de management adecvat pentru întreținerea peisajelor culturale.

Pentru o dezvoltare durabilă a peisajelor culturale au fost propuse o serie de intervenții și măsuri responsabile pentru sectoarele care necesită intervenții.

Concluzii

Acestea sumarizează obiectivele realizării studiului și posibilitățile lui de valorificare.

Bibliografie

1. André, E., (1969), *Din istoricul olăritului în Valea Hârtibaciului*, în *Cumidava-Muzeul Județean Brașov*, Intreprinderea poligrafică Sibiu, Nr. III
2. Apostol, L., Chelaru, D.-A., (2011), *The Landscape Dynamics in Piatra Neamț Area*, Present Environment and Sustainable Development, vol. 5, no.2.
3. Arnberger, E., Kretschmer, Ingrid, (1975), *Wesen und Aufgaben der Kartographie. Topographische Karten*, Ed. Franz Deuticke, Vol. I
4. Arriaza, M., Cañas, J., F., Cañas, J., A., Ruiz, P., González, J., Barea, F., (2005), *Landscape assessment via regression analysis*, XIth Congress of the EAAE (European Association of Agricultural Economists), Copenhagen, Denmark, August 24-27
5. Azcárate Luxán, Blanca, Fernández Fernández, A., (2017), *Geografía De Los Paisajes Culturales*, Ed. UNED, Madrid Baciú, N., (2014), *Dinamica și tipologia peisajului*, Ed. Bioflux, Cluj-Napoca
6. Baciú, N., (2014), *Dinamica și tipologia peisajului*, Ed. Bioflux, Cluj-Napoca
7. Baciú, N., Muntean, O., Creța, Simona, Schreiber, W., Schuster, E., (2007), *Cultural Landscape and Tourism Potential in the Transylvanian Plain*, Romanian Review of Regional Studies, Volume III, Number 2
8. Bădescu, I., Cucu-Oancea, Ozana, Șișeștean, Ghe., (2011), *Tratat de sociologie rurală*, Ed. Mica Valahie, București
9. Baier, Hannelore, Bottesch, M., Nowak, D., Wiecken, A., Ziegler, W., (2011), *Geschichte und Traditionen der deutschen Minderheit in Rumänien*, Ed. Central, Mediaș
10. Bărbulescu, M., Deletant, D., Hitchins, K., Papacostea, Ș., Teodor, P., (1998), *Istoria României*, Ed. Enciclopedică, București
11. Barițiu, G., (1889), *Părți alese din istoria Transilvaniei*, Vol. I, Ed. W. Krafft, Sibiu
12. Bastian, O., (1996), *Biotope mapping and evaluation as a base of nature conservation and landscape planning*, în *Ekológia*, Bratislava, Vol. 15, Nr. 1,5-17
13. Bastian, O., Schreiber K.-Fr., (1999), *Analyse und ökologische Bewertung der Landschaft*, Spektrum Akademischer Verlag Heidelberg-Berlin, Berlin
14. Bastian, O., Schreiber, K.-F., (1999), *Analyse und ökologische Bewertung der Landschaft*, Ed. Spektrum, Heidelberg-Berlin
15. Bastian, O., (2001), *Landscape Ecology – towards a unified discipline?*, în *Landscape Ecology*, Kluwer Academic Publishers, Netherlands
16. Bastian, O., Steinhardt, Uta, (2002), *Development and Perspectives of Landscape Ecology*, Kluwer Academic Publishers, Netherlands
17. Behlen, S., (1839), *Allgemeine Forst- und Jagd-Zeitung*, An VIII, Nr. 44, Ed. J. D. Sauerlander, Frankfurt am Main
18. Benedek, J., (2004), *Amenajarea teritoriului și dezvoltarea regională*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
19. Bergstrom, J., C., (2002), *Postproductivism and Rural Land Value*, Conference on Land Use Conflicts and Problems, Orlando, Florida
20. Bethlen (Grafen von), A., (1831), *Geschichtliche Darstellung des deutschen Ordens in Siebenbürgen*, Ed. Mart. Chr. Adolph, Viena
21. Bičík, I., Kupková, L., Jeleček, L., Kabrda, J., Štych, P., Janoušek, Z., Winklerová, J., (2015), *Land Use Changes in the Czech Republic 1845-2010: Socio-Economic Driving Forces*, Springer Geography, Springer, Cham
22. Bielz, E., A. (1856), *Fauna der Wirbelthiere Siebenbürgens - eine systematische Aufzählung und Beschreibung der in Siebenbürgen vorkommenden Säugethiere, Vögel, Amphibien und Fische*, Ed. Filtsch, Hermannstadt
23. Bielz, E., A., (1857), *Handbuch der Landeskunde Siebenbürgens: eine physikalisch-statistisch-topographische Beschreibung dieses Landes*, Ed. S. Filtsch, Hermannstadt
24. Binder, J., (1911), *Aus der Geschichte des Waldwesens der Stadt Hermannstadt*, în *Verein für siebenbürgische Landeskunde*, Sibiu
25. Boicu, D., (2016), *The Ethnic Pluralism of the Nineteen Century in Transylvania according to the Ecclesiastical Painting of the Grecu Brothers*, în *Review of Ecumenical Studies*, Sibiu, 8, 1/2016
26. Boicu, D., (2017), *Pictura bisericească a fraților Grecu – reflecție a pluralismului etnic și confesional din Transilvania secolului al XIX-lea*, în *Îndrumător bisericesc pe anul de la Hristos 2017*, Ed. Andreiana – Arhiepiscopia Sibiului, Sibiu

27. Bolovan, I., (2005), *Evreii din Transilvania între 1870-1930. Contribuții demografice*, în Anuarul Institutului de Istorie "G. Bariț" din Cluj-Napoca, tom. XLIV, P. 539-550
28. Bonham, Ch., D., Mergen, D., E., Montoya, S., (2004), *Plant Cover Estimation: A Contiguous Daubenmire Frame*, *Rangelands*, pag. 17-22
29. Bonnemaïson, J., Cambrézy, L., Quinty-Bourgeois, L., (1999), *Les territoires de l'identité. Le territoire, lien ou frontière ?*, Tomes I et II. Paris- Montréal, L'Harmattan
30. Borsa, G., (2005), *Die Konfessionalisierung im Spiegel der siebenbürgischen Druckorte und Buchdrucker*, în Leppin, V., Wien, U., A., (Ed.), *Konfessionsbildung und Konfessionskultur in Siebenbürgen in der frühen Neuzeit*, Ed. Franz Steiner, Stuttgart
31. Borsdorf, A., Bender, O., (2010), *Allgemeine Siedlungsgeographie*, Ed. Böhlau, Viena-Köln-Weimar
32. Botequilha Leitão, A., Miller, J., Ahern, J., McGarigal, K., (2006), *Measuring landscapes: A planner's Handbook*, Ed Island Press, Washington-Covelo-London
33. Botez, C., (1979), *Din istoricul pădurii românești (I)* în *Cercetări istorice*, Nr. XI, Iași
34. Bräm, R., (2013), *Methode einer flächendeckenden Landschaftsbildbewertung der Schweiz basierend auf Sichtbarkeits- und Vektoranalysen im GIS*. *Lucreare de diplomă*, Zürich
35. Braun-Blanquet, J., (1928/1964), *Pflanzensoziologie. Grundzüge der Vegetationskunde*, *Biologische Studienbücher* Vol. 7, Ed. Springer Berlin Heidelberg GmbH
36. Broermann, J., M., B., (2003), *Kulturlandschaftskataster für urbane Räume: Freiflächen: dargestellt an Beispielen aus Hamburg*, *Kulturlandschaftsforschung und Industriearchäologie*, Hamburg, BOD, Norderstedt
37. Bruns, D., Münderlein, D., (2018), „*Paysage à votre santé*“. *Gesundheitsfördernde Landschaften – Eine Betrachtung von Naturparks*, în Weber, F., Weber, Friedericke, Jenal, Corinna, (Ed.), *Wohin des Weges? Regionalentwicklung in Großschutzgebieten*, Akademie für Raumforschung und Landesplanung, Arbeitsberichte, Nr. 21, Hannover
38. Bucur, C., Deleanu, V., Gangolea, Cornelia, (1995), *Tausendjährige rumänische Zivilisation im "Astra" Museum-Sibiu*, Ed. Astra Museum, Sibiu
39. Burel, F., Baudry, J., (2004), *Landscape Ecology. Concepts, Methods and Applications*, Ed. Science Publishers, Plymouth
40. Burkhard B., Maes, J., (Eds.) (2017), *Mapping Ecosystem Services*, Pensoft Publishers, Sofia
41. Burtea, V., (2002), *Romii în sincronia și diacronia populațiilor de contact*, Ed. Lumina-Lex
42. Calcatinge, Al., (2013), *Conceptul de peisaj cultural*, Editura Universitară "Ion Mincu", București
43. Cardille, A., J., Turner, Monica, G., (2017), *Understanding Landscape Metrics*, în Gergel, Sarah, E., Turner, Monica, G., *Learning Landscape Ecology: A Practical Guide to Concepts and Techniques*, Ed. Springer, New York, Ed. a 2-a
44. Carvalho Ribeiro, S., (2019), *Landscape Aesthetics Capacity as a Cultural Ecosystem Service*, în von Haaren Christina, Lovett, A.A., Albert, C., (Ed.), *Landscape Planning with Ecosystem Services Theories and Methods for Application in Europe*, *Landscape Series*, Vol. 24, Ed. Springer
45. Ciangă, N., (2007), *România. Geografia turismului*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
46. Ciangă N., Dezsi Ș., (2007), *Amenajare turistică*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
47. Cocean, P., (1996), *Geografia turismului*, Ed. Caro, București
48. Cocean, P. (1997), *Țara (The land) – a Typical Geographical Region of Romania*, in: *Revue roumaine de géographie*, Tom 41, București
49. Cocean, P., Ciangă, N. (2000), *The Countries as Mental Spaces*, in: *Revue Roumaine de Géographie*, Tom 43-44, București
50. Cocean, P. (2004), *Structura spațiului mental românesc [Structure of the Romanian Mental Space]*, 2004, in: *Studia UBB*, nr. 1, Cluj-Napoca
51. Cocean, P. (2005), *Geografie regională. Evoluție, concepte, metodologie [Regional Geography. Evolution, Concepts, Methodology]*, Ediția a II-a, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
52. Cocean, P., (2008), *Stages in the Formation of the Romanian Mental Space*, *Romanian Review of Regional Studies* Volume IV, No. 2
53. Cocean, P., Filip, S., (2008), *Geografia regională a României*, Editura: Presa Universitară Clujeană , Cluj-Napoca
54. Cocean, P., (2010), *Geografie regională*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
55. Cocean, P., (coord.), (2010), *Planificarea și amenajarea teritoriului zonal, Studiu de caz: Valea Hârțibaciului*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca

56. Cocean, P., Filimon, Luminița, (2012), *Advocacy for the Romanian Lands as Project Territories*, Romanian Review of Regional Studies, Vol. VIII, No. 2
57. Cocean, P., David, Nicoleta (2014), *Peisaje culturale*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca
58. Constantin, Anița, (2016), *Tourism Potential of Cultural Landscapes in Hârtibaciu Valley*, Geographia Napocensis Anul X, nr. 1
59. Constantin, Anița, (2017), *Landsat Images Analysis of the Extension of Water Vegetation in the Brădeni Lakes in the Hârtibaciu River Basin*, at Air and Water – Components of the Environment International Conference, Cluj-Napoca
60. Constantin, Anița, Constantin, Marioara-Palagica, *Cartographic Perspective Of The Evolution Of Settlements From The Hârtibaciu Valley In Transylvania, Romania. Case Study: The Settlement Of Agnita*, trimis spre publicare revistei *GeoCarto International*
61. Constantin, Anița, Constantin, Marioara-Palagica, *Resilient Tangible Saxon Heritage in the Cultural Landscapes in the Hârtibaciu Valley in Transylvania, Romania*, acceptat spre publicare în revista *Transylvanian Review*
62. Cosgrove, D., Jackson, P., (1987), *New Directions in Cultural Geography*, în *Area*, Vol. 19, No. 2 , P. 95-101, Ed. The Royal Geographical Society (with the Institute of British Geographers)
63. Csorba, P., Szabo, S. (2012). *The Application of Landscape Indices in Landscape Ecology, Perspectives on Nature Conservation - Patterns, Pressures and Prospects*, Ed. Prof. John Tiefenbacher
64. Czepczyński, M., (2016), *Cultural Landscapes of Post-socialist Cities: Representation of Powers and Needs*, Routledge, London-NY
65. David, N., (2014), *Premisele afirmării peisajului cultural în Țara Zarandului*, Geographia Napocensis, Anul VIII, Nr. 2
66. Deac, Simona, Octavia, Păcurar, B., N., Irimuş, I.,A., Trifu, Teodora, *The Aesthetic and Ecological Values of Cluj-Napoca Urban Landscape*, *Studia UBB Geographia*, LIX, 1, 2014, pp. 155-164
67. Dej, Gh., Ghe., (1955), *Articole și cuvântări*, Ed. De Stat pentru Literatură Politică, București
68. Delpoux, M., *Écosystème et paysage*, Delpoux Marcel. Écosystème et paysage. In: *Revue géographique des Pyrénées et du Sud-Ouest*, tome 43, fascicule 2, 1972, Actes du premier colloque sur la science du paysage. pp. 157-174
69. Demuth, B., (2000), *Das Schutzgut Landschaftsbild in der Landschaftsplanung. Methodenüberprüfung anhand ausgewählter Beispiele der Landschaftsrahmenplanung*, Ed. Mensch und Buch, Berlin
70. Di Fazio, S., Modica, G., (2018), *Historic Rural Landscapes: Sustainable Planning Strategies and Action Criteria. The Italian Experience in the Global and European Context*, în *Sustainability*, 10, 3834.
71. Dincă, I., (2005), *Peisajele geografice ale Terrei. Teoria peisajului*, Editura Universității din Oradea, Oradea
72. Djuvara, N., (2011), *Kurze Geschichte der Rumänen*, Ed. Monumenta, Sibiu
73. Drăguț, L., (2000), *Evaluarea peisajelor geografice din teritoriul administrativ al mnicipiului Cluj-Napoca*, *Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Geographia*, ZLV,1
74. Draguț, L., (2000), *Geografia peisajului*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
75. Drăguț, V., (1979), *Arta gotică în România*, Ed. Meridiane, București
76. Dramstad, W.,E., Olson, J.,D., Forman, R.,T.,T., (1996), *Landscape Ecology Principles in Landscape Architecture and Land-Use Planning*, Ed. Island Press, P.19- 46
77. Dücker, Julia, (2013), *Das Religionsedikt von Thorenburg (1568)*, în Bahlcke, J., Stefan Rohdewald, Thomas Wunsch (Hrsg.): *Religiöse Erinnerungsorte in Ostmitteleuropa: Konstitution und Konkurrenz im nationen- und epochenübergreifenden Zugriff*, Ed. Akademie, Berlin
78. Dumitran, D., (2007), *Edictul de toleranță iozefin în Transilvania: repere istoriografice și perspective ale cercetării*, în *Annales Universitatis Apulensis Series Historica* 11, I
79. Eberle, D., (1977), *Ein Computermodell der Verflechtung zwischen Wohn-und Naherholungsgebieten der Region Hannover. Ein demometrischer Ansatz für die Verkehrs-, Freizeit- und Raumplanung*, Ed. Springer, Basel
80. Eliade, M., (2000), *Istoria credințelor și ideilor religioase*, Ed. Univers Enciclopedic, București
81. Esmark, J., (1798), *Kurze Beschreibung einer mineralogischen Reise durch Ungarn, Siebenbürgen und das Bannat*, Ed. Grazische Buchhandlung, Frenberg
82. Fabini, H. (2002), *Atlas der siebenbürgisch-sächsischen Kirchenburgen und Dorfkirchen*, Monumenta Sibiu Verlag und der Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde, Heidelberg
83. Fabrizio-Dancu, Iuliana, (1980), *Cetățile țărănești săsești din Transilvania*, *Revista Transilvania*, Sibiu, P. 17

84. Farina, A., (2000), *Principles and Methods in Landscape Ecology*, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, The Netherlands
85. Farina, A., (2001), *Landscape and Their Ecological Components*, The Living World, Vol. IV
86. Farina, A., (2006), *Principles and Methods in Landscape Ecology. Toward a Science of Landscape*, Ed. Springer, Dordrecht
87. Farina, A., (2010), *Ecology, Cognition and Landscape. Linking Natural and Social Systems*, Ed. Springer
88. Finke, L., (1994), *Landschaftsökologie*, Editura Westermann, Braunschweig
89. Fischer, Lisa, (2007), *Eden hinter den Wäldern*, Ed. Hora, Sibiu
90. FISGRW, (1998), *Stream Corridor Restoration: Principles, Processes and Practices*, The Federal Interagency Stream Restoration Working Group; Online:
<https://www.nrcs.usda.gov/wps/portal/nrcs/detailfull/national/water/manage/restoration/?cid=stelprdb1043448>
91. Franke, A., (2010), *Das wehrhafte Sachsenland. Kirchenburgen im südlichen Siebenbürgen*, Deutsches Kulturforum östliches Europa, Potsdam
92. Fröhlich, J., (1926), *Einiges über die Waldwirtschaft in Siebenbürgen*, în *Forstwissenschaftliches Zentralblatt*, 1. Maiheft, Vol. 48, Nr. 5, Ed. Springer Berlin Heidelberg
93. Frohn, R., C., (1998), *Remote Sensing for Landscape Ecology: New Metric Indicators for Monitoring, Modeling, and Assessment of Ecosystems*, Ed. Lewis Publishers, Boca Raton-London-New York-Washington D.C., P.1
94. Gabriel, S., (2018), *Silvopasture : a guide to managing grazing animals, forage crops, and trees in a temperate farm ecosystem*, Chelsea Green Publishing, White River Junction, Vermont
95. Gârbacea, V., Grecu, Florina, (1981), *Relieful de glimee din Podișul Transilvaniei si potențialul lui economic*, Memoriile secțiilor științifice, seria IV, tomul IV, nr 2, Ed. Academiei, București
96. Gavra, Camelia-Ina, (2014), *Peisaje culturale în Munții Metaliferi*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca
97. Gerhards, I., (2003), *Die Bedeutung der landschaftlichen Eigenart für die Landschaftsbildbewertung dargestellt am Beispiel der Bewertung von Landschaftsbildveränderungen durch Energiefreileitungen*, în *Culterra*, Ed. Institut für Landespflege der Albert-Ludwigs-Universität, Freiburg, Nr. 33
98. Gilg, A., W., (1975), *The Objectivity of Linton Type Methods of Assessing Scenery as a Natural Resource*, *Regional Studies*, Vol. 9, Nr. 2, P. 181-191
99. Giurescu, C., (1946), *Istoria Românilor*, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, București, vol. III
100. Giurescu, C., C., (1946), *Istoria Românilor din cele mai vechi timpuri până la moartea lui Alexandru cel Bun (1432)*, Ed. A V-a, vol. I., Fundația Regală pentru Literatură și Artă, București
101. Giurescu, C., C., (1976), *Istoria pădurii românești din cele mai vechi timpuri până astăzi*, Ed. Ceres, Ed. a 2-a, București
102. Gligor, V., Filip, S., David, Nicoleta, Cocean, P., (2014), *Potențialul de dezvoltare agroturistică a microregiunii Tășnad*, *Geographia Napocensis*, Anul VIII, Nr. 2
103. Glink, Chr., Meyer, H.H., Schottke, Maja, (2007), *Historical Cultural Landscapes in Romania. Mapping and Registration of Endangered Traditional Cultural Landscape elements in Transylvania – first methodical approach in the sample region of Bistrita*, *Romanian Review of Regional Studies*, Vol. III, Nr. 2
104. Gökyer, Ercan, (2013), *Understanding Landscape Structure Using Landscape Metrics*, în Ozyavuz , M., (Ed.), *Advances in Landscape Architecture*, Ed. IntechOpen
105. Gräf, R., (2007), *Zigeuner. Die Architektur der Roma in Rumänien*, Ed. Academiei, Cluj-Napoca
106. Grecu, Floare, (1986), *Bazinul hidrografic Hârtibaciu*, Teza de doctorat, București
107. Grecu, Florina, (1992), *Bazinul Hârtibaciului. Elemente de morfohidrografie*, Ed. Academiei Române, București
108. Grecu, Florina, Sandu, Maria, (2012), *The Hârtibaciu Tableland. Geomorphological Risks*, *Analele Universității București, Geografie*
109. Grigorovschi, M., Grigorovschi Andreea, (2012), *Arhitectură peisageră, proces semiotic*, *Urbanism. Arhitectură. Construcții*, Vol.1, Nr.2
110. Gyémánt, L., (2018), *Istoria evreilor până la crearea României Mari*, în: Filipovici, Anca, Gidó, (Ed.), *Trecutul prezent. Evreii din România: istorie, memorie, reprezentare*, Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj-Napoca
111. Haaren von, Christina, (2004), *Landschaftsplanung*, Ediția I., Ulmer UTB, Ulm
112. Hagen, T., (2013), *Der Schulhausbau als nationalitätenpolitisches Konfliktfeld im Ungarn der Doppelmonarchie. Ein Beitrag zur Untersuchung gesellschaftlicher Ordnungsvorstellungen in der*

- Architektur Siebenbürgens*, în *Minderheitenfragen in Ungarn und in den Nachbarländern im 20. und 21. Jahrhundert*, Ed. Nomos, Baden-Baden
113. Hall, M., C., Page, S., J., (2002), *The Geography of Tourism and Recreation: Environment, Place and Space*, Ed. Routledge, London-New York, Ed a 2-a
114. Hanganu, J., Constantinescu, A., *Land Cover Changes in Romania Based on CORINE Land Cover Inventory 1990–2012*, *Rev. Roum. Géogr./Rom. Journ. Geogr.*, Nr. 59, (2), p. 111–116, 2015, București
115. Haret Michel, (1926), *Le paysage alpin carpatique et son interprétation botanique*, Editura Allier Pére
116. Hartel T., Hanspach, J., Moga, C., I., Holban, L., Szapanyos, Á., Tamás, Réka, Hováth, C., Réti, Kinga-Olga, (2018), *Abundance of large old trees in wood-pastures of Transylvania (Romania)*, in *Science of The Total Environment*, Vol. 613–614, P. 263-270
117. Hauer, Franz Ritter von, Stache, Guido, (1863) *Geologie Siebenbürgens*, K.K.Hofbuchhändler, Wien
118. Hermes, J., Albert, C., von Haaren, Christina, (2018), *Assessing the Aesthetic Quality of Landscapes in Germany*, *Ecosystem Services*, Elsevier, vol. 31(PC), P. 296-307
119. Herold, Ann-Katrin, Schöttke, Ph., (2001), *Analyse und Bewertung von Kulturlandschaften: Das Mittelrheintal als UNESCO-Welterbe in Kulturlandschaft*, în *Zeitschrift für angewandte historische Geographie*, An 11, Nr. 1
120. Hillbrand, E., (1975), *Die Kartensammlung des Kriegsarchivs Wien*, în *Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchivs*, , 28/1975, P. 183-196, Online: https://library.hungaricana.hu/en/view/Mosta_28/?pg=196&layout=s
121. Hilpert, M., Mahne-Bieder, J., (2017), *Kartierung der historischen Kulturlandschaft. Eine kritische Evaluation der Inventarisierungsmethoden*, în *Kartographische Nachrichten* 67(1):23-26, Januarie 2017
122. Hoffmann, G., (1999), *Tourismus in Luftkurorten Nordrhein-Westfalens. Bewertung und Perspektiven*, (Teză de doctorat), P.15-16 și Kiemstedt, H., (1967), *Zur Bewertung der Landschaft für die Erholung*, în *Beiträge zur Landschaftspflege*, Sonderheft 1, Stuttgart, Ed. Eugen Ulmer
123. Horvath, I., Nastasă, L., (2012), *Rom sau Țigan. Dilemele unui etnonim în spațiul românesc*, ed. ISPMN, Cluj
124. Hülsemann, J., (2012), *Das sächsische Bauernhaus in Siebenbürgen*, Ed. Interessengemeinschaft Bauernhaus, Worpswede
125. Iagăr, E. M. (coord.), (2016), *Populația României pe localități (după domiciliu) la 1 iulie 2016*, Ed. INS
126. Ielenicz, M., Comănescu Laura, (2003), *Geografie fizică generală. Bazele geografiei fizice*, Editura Universitară, București
127. Ielenicz, M., Comănescu, Laura, (2006), *România. Potențial turistic*, Editura Universitară, București
128. Ignat, I.-C., (2015), *O analiză cu privire la hramul bisericilor săsești din Bazinul Hârtibaciului*, în *Oameni și comunități în jurul Carpaților*, Țiplic, I., M., (Ed.), Cluj-Napoca, Ed. Academia Română: Centrul de studii Transilvane
129. Ignat, I.-C., (2012), *Biserici fortificate de pe Valea Hârtibaciului*, în *Buletinul Cercului de Medievalistică „Radu Popa”*, nr. V-VII, Ed. Univ. „Lucian Blaga” Sibiu
130. Ilieș Marin, Ilieș Gabriela, Hotea Mihai, (2013), *Studii asupra zonei „Grupul de Acțiune Locală Mara-Gutâi” Maramureș, Sighetu Marmației*
131. Ionescu, G., (1937), *Istoria arhitecturii românești din cele mai vechi timpuri până la 1900*, Ed. Cartea Românească, București
132. Iorga, N., (1908), *Istoria bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, vol. I, Ed. Neamul Românesc, Vălenii de Munte
133. Jenness, J.S., (2004), *Calculating landscape surface area from digital elevation models*, *Wildlife Society Bulletin* 32, 829–839
134. Jones, M., (2003), *The concept of cultural landscape: discourse and narratives*, in *Landscape Interfaces. Cultural Heritage in Changing Landscapes*, Hannes Palang, Gary Fry, Springer-Science+Business Media, B.Y
135. Karp, A., (2006), *Ein Internet-Destinationsinformationssystem zur Marktkommunikation im Tourismusmarketing. Grundlagen, Konzeption und exemplarische Umsetzung mit einer WebGIS-Software am Beispiel de Wanderdestination Rothaarsteig*, Ed. Diplomica, Hamburg
136. Kirchhoff, T., Brand, S., Fridolin, Hoheisel, Deborah, (2012), *From cultural landscapes to resilient social-ecological systems: transformation of a classical paradigm or a novel approach?*, în *Resilience and the Cultural Landscape. Understanding and Managing Change in Human Shaped Environments*, Ed. Cambridge University Press, P. 49-64
137. Klein, H., *Das Schulwesen der Sachsen in Siebenbürgen*, în *Der Ungar*. An I., Nr. 72, 29.03.1842

138. Körner, Fr., (1858), *Vaterländische Bilder aus Ungarn und Siebenbürgen, der Woiwodina und dem Banat, Kroatien, Slavonien, der Militärgrenze sowie Dalmatien in Schilderungen aus Natur, Geschichte, Industrie und Volksleben: Bilder aus Ungarn*, Band 3, Ed. Otto Spamer, Leipzig
139. Körner, S., (2001), *Landschaftsentwicklung und Umweltforschung. Theorie und Methodologie der Landschaftsplanung, Landschaftsarchitektur und Sozialwissenschaftlichen Freiraumplanung vom Nationalsozialismus bis zur Gegenwart*, Schriftenreihe der Fakultät Architektur Umwelt Gesellschaft, Nr. 118, Berlin
140. Krebs, N., (1923), *Natur und Kulturlandschaft: Vortrag gehalten auf der Festsitzung am 5. Mai 1923*, in Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin, P. 81 – 94
141. Kroner, M., (2015), *Die untertänigen sächsischen Gemeinden auf Komitatsboden*, Ed. Schiller, Hermannstadt-Bonn
142. Kröber, H., (2001), *Natur und Landschaft in Niedersachsen: die Naturdenkmal-Typen*, Ed. Schlütersche, Hannover
143. Lardon, Sylvie, Piveteau, V., (2005), *Méthodologie de diagnostic pour le projet de territoire : une approche par les modèles spatiaux*, Geocarrefour, No.80/2
144. Lausch, Angela, Blaschke, T., Haase, Dagmar, Herzog, F., Syrbe, R.-U., Tischendorf, L., Walz, U., (2015) *Understanding and quantifying landscape structure – A review on relevant process characteristics, data models and landscape metrics*, Ecological Modelling 295
145. Lebrecht, M., (1804), *Versuch einer Erdbeschreibung des Grossfürstentums Siebenbürgen*, Ed. Martin Hochmeister, Hermannstadt, Localități: P. 142-144, Hârtibaciu: P. 152
146. Li, H., Wu, J., (2004), *Use and misuse of landscape indices*, in *Landscape Ecology*, Nr. 19, 2004, Ed. Kluwer Academic Publishers
147. Logemann, D., (2002), *Das heutige Schulwesen der Siebenbürger Sachsen vor dem Hintergrund seiner Geschichte – auf den Spuren seines Erfolgs*, in *Zeitschrift für Balkanologie*, Vol. 38, Nr. 1-2, Ed. Harrassowitz
148. Löher von, F., (1874), *Die Magyaren und andere Ungarn*, Ed. Fues, Leipzig
149. Luca, S. A., Zeno, K. P., Georgescu, A., (2003), *Repertoriul arheologic al județului Sibiu*, Editura Economică, Sibiu
150. Luick, R., Schuler, H.-K., (2008), *Waldweide und forstrechtliche Aspekte*, Berichte des Institutes für Landschafts- und Pflanzenökologie der Univ. Hohenheim, Nr. 17, Stuttgart-Hohenheim
151. Lupaș, I., (1918), *Istoria bisericească a românilor ardeleni*, Ed. și tiparul tipografiei arhidiecezane, Sibiu
152. Lutsch, Helga, 2016, *Zum 170. Geburtstag von Carl Pildner von Steinburg*, in *Agnethler Blatt*, Nr. 86, 27. Jahrgang / September 2016
153. Mac, I., (1990), *Peisajul geografic. Conținut și semnificație științifică*, Editura Terra, București
154. Mac, I., (2000), *Geografie generală*, Ed. EuroPontic, Cluj-Napoca
155. Mackovčín, P., Slavík, P., Demek, J., Tábor, I., (2011), *Landscape Atlas of the Czech Republic*, in *Acta Pruhoniciana*, Nr. 98
156. Macrea, M., Dobroiu, E., Lupu, N., (1959), *Șantierul arheologic Cașolț-Calbor*, in *Materiale și cercetări arheologice V*
157. Magagna, Barbara, (1996), *Bewertung der Eingriffe von Abwasserentsorgungsprojekten auf das Landschaftsbild und die Erholungseignung von Landschaftsräumen*, in *Wiss. Mitt. Niederösterreich. Landesmuseum*, Nr. 9, Viena
158. Marschall, Ilke, (2014), *Kulturlandschaftsanalyse in Forschung, Praxis und im Studium der Landschaftsplanung*, Conferința „Namen und Kulturlandschaften“, 1.-2. Octombrie 2014 la FSU Jena
159. Maull, O., (1925), *Zur Geographie der Kulturlandschaft*, in *Freie Wege vergleichender Erdkunde*, Erich von Drygalski zum 60. Geburtstag, München
160. Mihăilescu, V., (1968), *Geografie teoretică*, Editura Academiei, București
161. Mildenberg, Benigni von, J., H., (1837), *Handbuch der Statistik und Geographie des Großfürstentums Siebenbürgen*, W. H. Thierrys Buchhandlung, Sibiu
162. Mildenberg, Benigni von, J., H., Neugeboren, C., (1833), *Transsilvania: periodische Zeitschrift für Landeskunde*, Ed. Thierr, Hermannstadt
163. Mitchell, Nora, Rössler, Mechtild, Tricaud, Pierre Marie, (2009), *World Heritage cultural landscapes: a handbook for conservation and management*, World Heritage Papers 26, UNESCO World Heritage Center, Paris. Online: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000187044>
164. Moldt, D., (2009), *Deutsche Stadtrechte im mittelalterlichen Siebenbürgen. Korporationsrechte – Sachsenspiegelrecht – Bergrecht*, Ed. Böhlau Köln Weimar Wien

165. Morariu, T., Gârbacea, V., (1968), *Prozesse der Hangentwicklung in Rumänien*, Sonderabdruck aus "Petermanns Geographischen Mitteilungen", 2. Quartalsheft, Geographische Gesellschaft der DDR, Gotha/Leipzig
166. Morariu, T., Gârbacea, V., (1968), *Studii asupra proceselor de versant din Depresiunea Transilvaniei*, în *Studia Universitatis Babeş-Bolyai*, Series Geologia-Geographia, Fasciculus 1, Cluj
167. Mugnier, C., J., (2004), *Republic of Austria*, in *Grids & Datums - Photogrammetric Engineering & Remote Sensing*, Martie 2004, Nr. 70 (3)
168. Muhar, A. (1994), *Methodische Probleme bei der Bewertung komplexer Qualitäten*, în Salzburger Institut für Raumordnung und Wohnen, *SIR-Mitteilungen und Berichte*, Nr. 1-4, Salzburg, P. 19-27
169. Muhar, A., (1994), *Landschaft von gestern für die Kultur von morgen?*, în *Topos - European Landscape Magazine*, Nr. 6/94
170. Müller, K., (2006), *Glanz und Elend eines Pioniers aus Agnethehn*, în *Agnethehn Blatt*, Nr. 56, An 19/Aprilie 2006
171. Munteanu, I., (1981), *Sibiu - Judeţele patriei*, Editura Sport Turism, Bucureşti
172. Mureşan, Felicia, (2012), *Potenţialul turistic cultural din bazinul Hârtibaciului şi valorificarea lui*, Bucureşti
173. Murgescu, B., (2001), *Istoria României în texte*, Ed. Corint, Bucureşti
174. Neţuţ, S., (2003), *Geografie economică mondială*, Ed. Meteor Press, Bucureşti
175. Niedermaier P., (2008), *Städte, Dörfer, Bauwerke: Studien zur Siedlungs- und Baugeschichte Siebenbürgens*, Ed. Böhlau, Köln-Weimar
176. Nistor, I., I., (2002), *Istoria Românilor*, Ed. Biblioteca Bucureştilor, Bucureşti
177. Nistor, M. M., *Using Landsat Images and GIS to Assess the Changes of Mer de Glace and Marmolada Glaciers, in the Last Three Decades*, în *Studia UBB Geographia*, LIX, 1, 2014, pp. 65-76
178. Öllerer, Kinga, (2014), *The ground vegetation management of wood pastures in Romania—Insights in the past for conservation management in the Future*, *Applied Ecology and Environmental Research*, 12(2), Budapest, P. 558-559
179. Oprescu, G., (1957), *Bisericile cetăţi ale saşilor din Ardeal*, Ed. Academiei Rep. Pop. Române, Bucureşti
180. Păcurar, Al., (2006), *Geografie economică mondială*, Ed. Presa Universitară Clujană, Cluj-Napoca
181. Palang H., Fry G., (2003), *Landscape Interfaces. Cultural Heritage in Changing Landscapes*, Springer Science + Business Media Dordrecht
182. Paraschiv V., (2011), *Dinamica spaţială şi temporală a peisajelor în Depresiunea Giurgeului*, Editura Universitatea Alexandru Ioan Cuza, Iaşi
183. Pârvan, V., (1926), *Getica*, Ed. Cultura Naţională, Bucureşti
184. Pascu, Ş., (1954), *Meşteşugurile din Transilvania, până în secolul al XVI-lea*, Ed. Academiei, Bucureşti
185. Pătru-Stupariu, Ileana, (2011), *Elaborating and implementing an algorithm for the landscape evaluations and prognosis. Applications in the mountainous and sub-carpathian sectors of Prahova Valley*, Editura Universităţii din Bucureşti, Bucureşti
186. Pătru-Stupariu, Ileana, (2011), *Peisaj şi gestiunea durabilă a teritoriului. Aplicaţii la Culoarul transcarpatic Bran-Rucăr-Dragoslavele*, Ed. Universităţii din Bucureşti, Bucureşti
187. Pătru-Stupariu, Ileana, Stupariu, M. S., Huzui, Alina, (2010), *Mathematical models used for visual assesment of the landscape in situ – Case study Sinaia town*, *Forum geografic. Studii şi cercetări de geografie şi protecţia mediului*, An 9, Nr. 9/ 2010
188. Petrescu-Dâmboviţa, M.(coord.), Vulpe, A., (coord.), (2001), *Istoria Românilor*, Ed. Enciclopedică, vol. I, Bucureşti
189. Petzhold, H. J., (2007), *Niederroßla. Kulturlandschaft und Geschichte*, Editura Jütte-Messedruck, Leipzig
190. Pildner, F., (1902), *Das Groß-Kokler Komitat*, în *Die Österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild*, Ed. K.K. Hof- und Staatsdruckerei, Ungarn, Vol. VI, Viena
191. Pleşia, Damaris, (2011), *Dinamica structurii şi repartiţiei categoriilor de utilizare a terenurilor în Depresiunea Apoldului*, *Geo-Carpathica*, Sibiu, XI, Nr. 11, P. 245-250
192. Pop, E., (1943), *Pădurile şi destinul nostru naţional*, în *Carpaţii. Vânătoare/Pescuit/Chinologie*, An XI, Nr. 6, Sibiu
193. Pop, G., (2001), *Depresiunea Transilvaniei*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
194. Popa, C., (2010), *Date privind ocupaţiile tradiţionale ale unor comunităţi rurale din Valea Hârtibaciului*, în *Cibinium 2009-2010*, Ed. "Astra Museum", Sibiu
195. Popescu, Antoaneta-Carina, (2010), *Formarea competenţelor de percepţie şi interpretare a unui peisaj geografic*, *Romanian Journal of Education*, Vol. 1, Nr. 3-4

196. Popescu-Spineni, M., 1978, *România în izvoare geografice și cartografice, din antichitate până în pragul veacului nostru*, Ed. Științifică și enciclopedică, București
197. Popovici, Ana, Bălțeanu, D., Kucsicsa, Gh., (2013), *Assessment of changes in land-use and land-cover pattern in Romania using Corine Land Cover Database*, în *Carpathian Journal of Earth and Environmental Sciences*, Vol. 8, Nr. 4
198. Poschlod, P., (2014), *Kulturlandschaft, Landnutzungswandel und Vielfalt*, in Handbuch Genbank, Hoppea, Regensburg
199. Posea, G., (2005), *Geomorfologia României: relieful, tipuri, geneză, evoluție, regionale*, Ediția a II-a, Editura Fundației România de Măine, București
200. Potthoff, Kerstin, (2013), *The use of 'cultural landscape' in 19th century German geographical literature*, Norsk Geografisk Tidsskrift - Norwegian Journal of Geography, P. 49-54
201. Puiu, V., Mitran, Cristina Monica, (2008), *Microregions and the Elimination of the Regional Disparities*, Romanian Review of Regional Studies, Vol. IV, No. 1
202. Ratzel, Fr., (1901), *Der Lebensraum. Eine biogeographische Studie*, Ed. h. Laupp'schen Buchhandlung, Tübingen
203. Reusser, J., Moser, R., (2011), *Ackerterrassen-ein vergessenes Kulturgut*, Amt für Raumplanung Thurgau, Bern
204. Rohbock, L., Hunfalvy, J., (1857), *Ungarn und Siebenbürgen in malerischen Original-Ansichten: ihrer interessantesten Gegenden, Städte, Badeorte, Kirchen, Burgen, Paläste und fonstigen Baudenkmäler alter und neuer Zeit*, Ed. Gustav George Lange, Darmstadt
205. Roșca, Karla, Ștefan, Camelia, (2008), *Repere cultural-istorice ale civilizației multiculturale transilvane: Valea Hârtibaciului*, Editura Astra Museum, Sibiu
206. Roser, F., (2008), *Entwicklung einer Methode zur flächendeckenden, GISbasierten, Bewertung des Landschaftsbildes*, în Strobl, J., (Ed.), *Angewandte Informatik 2008. Beiträge zum 20. AGIT-Symposium Salzburg*, Ed. Wichmann, Heidelberg
207. Roth, H., (2006), *Mică istorie a Transilvaniei*, Ed. Pro Europa, Tg. Mureș
208. Roth, M., Bruns, Elke, (2016), *Landschaftsbildbewertung in Deutschland – Stand von Wissenschaft und Praxis*, Ed. BfN, Nr. 439, Bonn
209. Roth, M., Hildebrandt, S., Röhner, Sina, Tilk, C., Schwarz von Raumer, H.-G., Roser, F., Borsdorff, Milena, (2018), *Landscape as an Area as Perceived by People: Empirically-based Nationwide Modelling of Scenic Landscape Quality in Germany*, în *Journal of Digital Landscape Architecture*, Ed. VDE, Berlin - Offenbach, Nr. 3
210. Roth, V., (1905), *Geschichte der deutschen Baukunst in Siebenbürgen*, Strassburg, Ed. Heitz & Mündel
211. Roubitschek, W., Schönfelder, G., (2010), *Otto Schlüter (1872–1959). Sein Wirken für die Geographie und die Leopoldina*, în *Denkströme. Journal der Sächsischen Akademie der Wissenschaften*, Heft 5, 2010, P. 227-232, Online: http://www.denkstroeme.de/heft-5/s_227-232_roubitschek-schoenfelder
212. Ruprecht, Eszter, Szabó, Anna, Márton, Z., Enyedi, D., J., (2009), *Steppe-like grasslands in Transylvania (Romania): characterisation and influence of management on species diversity and composition*, Tuexenia 29, Göttingen
213. Rus, D.-I., (2004), *Însemne mesteșugărești din Agnita (I)*, în *Sargetia*, vol. XXXII, Deva, P. 19-30
214. Rus, D.-I., (2012), *Steaguri de breaslă din Agnita*, în *Gazeta Hârtibaciului*, Nr. 68
215. Rusu, R., Man, T., Fodorean, I., Moldovan, C., (2010), *The Analysis of land use based on Corine Land Cover in the Romanian Part of the Tisa Catchment Area*, Romanian Review of Regional Studies, Vol. VI, No. 2
216. Sârbu, C., (2011), *Peisaj cultural și dezvoltare*, Ed. Univ. Ion Mincu, București
217. Sauer, C., O., (1925), *The Morphology of Landscape*, University of California Publications in Geography 2
218. Scharberg, von, J. B., (1844), *Die Verfassung des Grossfürstenthums Siebenbürgen aus dem Gesichtspunkte der Geschichte, der Landesgesetze und des bestehenden öffentlichen Rechtes*, Ed. Carl Georg, Wien
219. Schmidt, A., (1845), *Österreichische Blätter für Literatur und Kunst, Geografie, Geschichte, Statistik und Naturkunde*, Ed. A. Strauss, Wien
220. Schreiber, E., W., (2012), *Risiken im Kulturlandschaftswandel*, *Riscuri și catastrofe*, Nr. XI, vol. 11, nr. 2/2012
221. Schreiber, E., W., Turcu, Corina, Constantin, Anița, (2008), *Schutz- und Verwertungsstrategien von historischen Kulturlandschaften*, *Geographia Napocensis* Anul II, Nr. 2
222. Schreiber, W., Baciu, N., (2008), *Die historischen Kulturlandschaften Rumäniens und ihre Verwertungsmöglichkeiten*, în *Geographia Napocensis* Anul II, Nr. 1
223. Schreiber, W., Stoica, Flavia, (2008), *Peisaje culturale istorice*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca

224. Schuller, G. A., (1895), *Aus der Vergangenheit der siebenbürgisch –sächsischen Landwirtschaft*, Sibiu
225. Simonds, J., O., (1961), *Landscape architecture. The Shaping of Man's Natural Environment*, McGraw-Hill Book Company, Inc., NY-Toronto-London
226. Smoler, F. X., (1847), *Historische Blicke auf das Forst- und Jagdwesen*, Ed. Gottlieb Haase Söhne, Praga
227. Söllner, J., (1856), *Statistik des Grossfürstenthums Siebenbürgen*, Ed. Theodor Steinhaussen, Hermannstadt
228. Sorg, M., Sumser, H., Schwan, H., (2014), *Kartierung und Bewertung von Feldwegen in der Kulturlandschaft*, Landesgemeinschaft Naturschutz und Umwelt Nordrhein-Westfalen e.V.
229. Spellerberg, I.F., (1992), *Evaluation and Assessment for Conservation: Ecological guidelines for determining priorities for nature conservation*, Ed. Chapman & Hall, London
230. Stäblein, G., (1989), *Parameter und Indizes zur Bewertung des Naturraumpotentials Beispiele aus Nordhessen*, in *Erdkunde*, Vol. 43, Nr. 3, Sept. 1989, P. 179-191
231. Ștefan, Ghe., Iliescu, V., Popescu, V., C., (1964), *Izvoare privind istoria României*, vol. I, Ed. Academiei Rep. Pop. Rom., București
232. Steihardt, Uta, Blumenstein, O., Barsch, H., (2012), *Lehrbuch der Landschaftsökologie*, Ed. Spektrum, Ed. a 2-a
233. Stoicescu, Iona, Pătru-Stupariu, Ileana, Hossu, Constantina-Alina, Peringer, A. (2019), *Land Use Guidelines to Maintain Habitat Diversity of Wood-Pastures in the Southern Carpathians Under Projected Climate Change*, in *Landscape Online*, vol. 74
234. Surd, V., (2003), *Geografia așezărilor*, Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca
235. Sutcliffe, Laura, Öllerer, Kinga, Roellig, Marlene, (2014), *Wood-pasture management in southern Transylvania (Romania)*, in *European Wood-pastures in Transition*, Ed. Routledge, London New York
236. Swanwick, C., (2002), *Landscape Character Assessment Guidance for England and Scotland*, Department of Landscape-University of Sheffield
237. Țărău, D., Dicu, D., (2014), *Cartarea și bonitarea solurilor*, Timișoara
238. Teutsch, F., (1896), *Die Art der Ansiedlung der siebenbürger Sachsen*, Stuttgart, Ed. J. Engelhorn
239. Teutsch, F., Schuller, F., (1895), *Die Art der Ansiedlung der Siebenbürger Sachsen. Volksstatistik der Siebenbürger Sachsen*, Ed. J. Engelhorn, Stuttgart
240. Teutsch, G., D., (1874), *Geschichte der Siebenbürger Sachsen für das sächsische Volk*, 2. Auflage, 1. Band, Ed. S. Hirzel, Leipzig
241. Timăr, G., Molnár, G., Székely, B., Biszak, S., Varga, J., Jankó Annamária, (2008), *Planurile celei de-a doua ridicări topografice și varianta lor georeferențiată*, în *Revista de Geodezie, Cartografie și Cadastru*, Nr. 17 (1, 2)
242. Tomescu C. V., (2006-2007). *Arhitectură peisageră și design forestier - Suport de curs*. Universitatea „Ștefan Cel Mare” Suceava, Facultatea de Silvicultură, Suceava
243. Trachet, J., *Mapping/Painting the Medieval Landscape. A Landscape-archaeological analysis of the medieval landscape as depicted by Pieter Pourbus*, in *e-Perimetron*, Vol. 13, No. 2, 2018 [112-120]
244. Treuenfeld von, I., L., (1839), *Siebenbürgens geographisch-, topographisch, statistisch, hzdrographisch und orographisches Lexikon*, Volume 1-4, Ed. Anton Strauss, Wien (P. 51, 98, 119, 214 etc.) Vannieuwenhuyze, B., (2015), *Reading History Maps-The Siege of Ypres Mapped by Guillaume du Tielt*, Quarendo 45 (2015) 292-321
245. Tröster, J., (1666), *Das Alt- und Neu-Teutsche Dacia. Das ist: Neue Beschreibung des Landes Siebenbürgen : Darinnen dessen Alter, und jetziger Einwohner, wahres Herkom[m]en Religion, Sprachen ... nach Historischer Warheit von zweytausend Jahren her erörtert ... werden*, Ed. Kramer, Nürnberg
246. Turner, G., Moica, Gardner, R., H., O'Neill, R., V., (2001), *Landscape Ecology in Theory in Practice. Pattern and Process*, Ed. Springer, P. 109-133
247. Ursu, A., Stoleriu, C., Sfică, L., Roșca, B., (2006), *Adaptarea nomenclaturii CORINE Land Cover la specificul utilizării terenului în România*, Geographia Technica, Nr. 1, 2006
248. Vasiliță-Crăciun Ileana-Cristina, (2014), *Modalități de conservare a peisajului cultural storic din Dealurile Ciceului*, Geographia Napocensis, Anul VIII, Nr. 1
249. Vasiliță-Crăciun, Ileana-Cristina, (2013), *Peisaje culturale din Dealurile Someșului Mare*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca
250. Vasiliță-Crăciun, Ileana-Cristina, (2015), *Planificare peisagistică în scopul conservării patrimoniului cultural. Studiu de caz: Valea Țibleșului*, Geographia Napocensis Anul IX, Nr. 1
251. Vecco M., (2010), *A definition of cultural heritage: From the tangible to the intangible*, in *Journal of Cultural Heritage* 11, P. 321–324

252. Vernack, Elien, (2018), *MAGIS Brugge: Visualizing Marcus Gerards' 16th century Map through its 21st-century Digitization*, in *Artl@s Bulletin*, Volume 7, Issue 2, Cartographic Styles and Discourse, Article 3
253. Vert, C., (2000), *Geografia populației și așezărilor umane*, Timișoara
254. Vicol, Otilia-Elena, (2013), *Cultural Landscape of the Moldovița Valley-a Predominantly Rural Tourist Resource in Transformation*, *Journal of Tourism*, No. 15, P. 48-55
255. Vidal de la Blache, P., (1908), “ *De l'interprétation géographique des paysages* ”, Neuvième Congrès International de Géographie Compte rendu des travaux du Congrès, Genève. Société générale d'imprimerie (18), 1911, P. 59-64
256. Visan Livia, Abdellaoui, A., Pătru-Stupariu, Ileana, (2012), *Analyse du paysage par traitement des images satellitales: cas du versant oriental des monts Bucegi (Roumanie)*, *Analele Universității „Spiru Haret”*, Seria Geografie, Nr. 15, P.21, Ed. Fundației „România de maine”
257. Vlami, V., Zogaris, S., Djuma, H., Kokkoris, I., P., Kehayias, G., Dimopoulos, P., (2019), *A Field Method for Landscape Conservation Surveying: The Landscape Assessment Protocol (LAP)*, în *Sustainability 2019*, 11
258. Völkers O., (1942), *Dorf und Stadt. Eine deutsche Fibel*, Ed. Stackmann, Leipzig
259. Wagner, E., (1976), *Quellen zur Geschichte der Siebenbürger Sachsen*, Nr. 5, Ed. Böhlau
260. Wagner, E., (1990), *Geschichte der Siebenbürger Sachsen*, Ed. Wort und Welt, Thaur bei Innsbruck
261. Walz, U., Syrbe, R-U., (2013), *Linking landscape structure and biodiversity*, în *Ecological Indicators*, Nr. 31(8)
262. Wascher, D., M., Múgica, Marta, Gulinck, H., (1999), *Establishing Targets to Assess Agricultural Impacts on European Landscapes*, în *Environmental Indicators and Agricultural Policy*, Brouwer, F., Crabtree, B. (ed.), CABI Publishing, Oxon-New York
263. Wilson, M., Lovell, Sarah, (2016), *Agroforestry-The Next Step in Sustainable and Resilient Agriculture*, în *Sustainability*, 8 (6), 574
264. Wilson-Hodges, C., (1978), *Environmental Perception Research. The Measurement of Landscape Aesthetics*, Toronto
265. Wöbse, H., H., (2008), *Bedeutung historischer Kulturlandschaftselemente*, în *Kulturlandschaften: Analyse und Planung*, Küster, H., (ed.), Ed. Peter Lang, Hannover
266. Wolf, T., (1894), *Johannes Honterus der Apostel Ungarns*, Ed. H. Zeidner, Brașov
267. Wollmann, V., (2018), *Das Zunftzeichen der BIRTHÄLMER Seifensieder*, în *BIRTHÄLMER Briefe. Nachrichten aus der alten und neuen Heimat*, Nr. 28, Ed. HOG BIRTHÄLM e.V.
268. XXX, (1843-1872), *Archiv des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde*, Ed. Martin von Hochmeister, Hermannstadt
269. XXX, (1844-1846), *Deutsches Volksblatt für Landwirtschaft und Gewerbe in Siebenbürgen*, Sibiu
270. XXX, (1873), *Landesgesetz-Sammlung für das Jahr 1872*, § 83, Ed. Moriz Ráth, Buda-Pest
271. XXX, (1938), *Enciclopedia României*, Asociația Științifică pentru Enciclopedia României, București, Vol. I, Vol. II
272. XXX, (1960-1964), *Istoria României*, Ed. Academiei Române, București
273. XXX, (1963), *Din istoria Transilvaniei*, Ed. Academiei Române, București
274. XXX, (1964), *Fontes ad Historiam Dacoromaniae Pertinentes. Izvoare privind istoria României*, Ed. Academiei Republicii Populare Române, București, 1964, vol. I
275. XXX, (1972), *Convention concernant la protection du patrimoine mondial*, UNESCO
276. XXX, (2003), *Wiesenfibel*, Editura Landschaftspflegeverband “Thüringer Wald” e.V., Friedrichshöhe
277. XXX, (2006), *Landschaftsschutz 2005. Protection du paysage 2005*, Editura Stiftung Landschaftsschutz, Bern
278. XXX, (2008), *Infrastructure and Ecology of Rural Areas. Cultural Landscape. Protecting Historical Cultural Landscapes to Strengthen Regional Identities and Local Economies*, Polish Academy of Science, Kraków
279. XXX, (2008), *Siebenbürgen. Gästehäuser und Wanderwege in der Kirchenburgenlandschaft*, KirchenBurgenSchutzVerein Siebenbürgen-Honterusverlag
280. XXX, (2009), *Management of ancient wood-pasture*, Forestry Commission Scotland
281. XXX, (2012), *Der Holznaegel*. Zeitschrift der Interessengemeinschaft Bauernhaus, Nr. 5, IGB, Worpsswede
282. XXX, (2015), *Cronica Cercetărilor arheologice 2015*, Ed. Institutul Național al Patrimoniului
283. XXX, (2017), *Analiza disparităților intraregionale și dezvoltarea urbană la nivelul Regiunii Centru*, ADR Centru, Alba Iulia

- 284.XXX, 2010, *The Standards & Guidelines for the Conservation of Historic Places in Canada*. Manual. Canada's historic places, P. 49-213. Online: <https://www.historicplaces.ca/en/pages/standards-normes.aspx#:~:text=The%20Standards%20and%20Guidelines%20for,on%20and%20using%20historic%20places>
- 285.XXX, Academia Română, (2001), *Istoria românilor*, Ed. Enciclopedică, București, vol. I, II, III
- 286.XXX, Arhiva Muzeului de Istorie "Valea Hârtibaciului", *Schițe monografice*, material dactilografiat, nr. Inv. 10852, Agnita
- 287.XXX, Ficova SRL, Sighișoara, *Bilanț de mediu pentru Ferma piscicolă Brădeni*, Realizator: Ecoanalitic Dr. Haller, Sibiu
- 288.XXX, *Siebenbürgen – Gästehäuser und Wanderwege in der Kirchenburgenlandschaft*, Kirchenburgenschutzverein Siebenbürgen, Ed. Honterus
- 289.Zach, Krista, (2004), *Konfessionelle Pluralität, Stände und Nation: ausgewählte Abhandlungen zur südeuropäischen Religions- und Gesellschaftsgeschichte*, în *Religions- und Kulturgeschichte in Ostmittel- und Südeuropa*, Vol. 6, Ed. LIT
- 290.Zaminer, E., (1891), *Geschichte des Waldwesens der kon. freien Stadt Kronstadt*, Buchdruckerei von Johann Gott & Sohn Heinrich, Brașov

Site-uri web:

Agnita

1. Vedere aeriana: <http://www.siebenbuerger.de/ortschaften/agnetheln/>
2. Wikipedia: http://de.wikipedia.org/wiki/Agnita#mediaviewer/File:Agnetha_web.jpg
3. Breckner, K., *Unsere Steinburg*, <https://www.siebenbuerger.de/ortschaften/agnetheln/erzaehlung/16131-unsere-steinburg.html>
4. Agnita Muzeul etnografic "Casa cu păpuși": <https://casacupapusi.ro/ro/casa-cu-papusi/>
5. Agnita Muzeul Văii Hârtibaciului: <http://www.hog-agnetheln.com/117-2/nggallery/page/1>
6. Monografia orașului Agnita: <http://www.hog-agnetheln.com/agnetheln/>
7. Agnita Primăria: <http://www.primaria-agnita.ro/>; <https://primaria-agnita.ro/economie/>
8. Fabritius, H., (2017), Agnetheln – ein Ort verändert sein Gesicht, în *Agnethler Blatt*, Nr. 88, An 28/Aprilie 2017; Online: <http://www.hog-agnetheln.com/archiv/>
9. Gazeta Hârtibaciului: <http://gazetahartibaciulu.wixsite.com/online/single-post/2015/03/03/Doi-profesori-pasiona%C5%A3i-de-folclor>; http://gazetahartibaciului.blogspot.com/2013/11/agnita-18-decembrie-1918-un-gest.html?fbclid=IwAR1_BzWBeiCSx9uAh81_hD9IEzgLKqJIY9KNI0wPoPgridtCFUtCVtc66y8;
10. Bârsan, I., (2014), *Concedii neașteptate și nedorite de agnițeni*, în Gazeta Hârtibaciului, Nr. 100, Septembrie 2014: <http://gazetahartibaciului.blogspot.com/2014/10/concedii-neasteptate-si-nedorite-de.html>

Comunitatea sașilor agnițeni:

11. Agnita: <http://www.hog-agnetheln.com/agnetheln/>;
Agnita – biserica și școala: <http://www.hog-agnetheln.com/kirche-und-schule/>
Agnita – cimitirul: <http://www.hog-agnetheln.com/friedhof/>

Imagini și vederi vechi

12. Uwe André: <http://www.u-andree.de/en/transsylvania/agnita-in-historical-images/>
<http://www.u-andree.de/ro/transilvania/agnita-in-imagini-istorice/>
<http://www.u-andree.de/transsylvania/agnetheln-in-bildern/>
Agnita: „Agnethler Blatt“, Nr. 87, 27. Jahrg. / Dec. 2016, P. 3-6 at <http://www.hog-agnetheln.com/archiv/>

Asociații și fundații:

13. Asociația Crescătorilor de Albine Sibiu: <http://www.aca.org.ro/>

14. Asociația GAL Microregiunea Hârtibaciu: <http://www.gal-mh.eu/harta/index.php/news>
15. Asociația Hosman Durabil: <https://www.moara-veche.ro/>
16. Asociația Sașilor Transilvăneni (Verband der Siebenbürger Sachsen): <http://www.siebenbuerger.de/>;
<http://www.siebenbuerger.de/ortschaften/rothberg/>
17. MET: <https://www.mihaieminescutrust.ro>
18. Fundația Adept: <https://fundatia-adept.org/ro/satele-sasesti-din-s-e-transilvaniei/>
19. Asociația Monumentum Alțâna: <http://asociatiamonumentum.ro/cms/restaurarea-fatadelor/> ;
<http://asociatiamonumentum.ro/cms/construirea-tiglariei-traditionale-din-apos2/>
20. Asociația Elijah: <https://elijah.ro/>
21. Ordinul Arhitecților din România: <https://www.oar.archi/>

CIMEC:

22. XXX, (2015), *Cronica Cercetărilor arheologice 2015*, Ed. Institutul Național al Patrimoniului, P. 53,
Online : <http://www.cimec.ro/Arheologie/cronicaCA2009/rapoarte/014.html>
<http://map.cimec.ro/Mapserver/index.html>
<http://ran.cimec.ro/sel.asp?nr=1&nrante=1&lpagante=20&lpag=100&Lang=RO&layers=&crsl=2&csel=2&clst=1&jud=35&campsel=jud> ; <http://ran.cimec.ro/sel.asp>
23. Ghidul muzeelor: <http://ghidulmuzeelor.cimec.ro/id.asp?k=739> ;
<http://ghidulmuzeelor.cimec.ro/id.asp?k=542> ; <http://ghidulmuzeelor.cimec.ro/id.asp?k=739>

Costume populare din România:

24. Colecții etnografice din Transilvania: <http://traditionen.evangel.ro/fe/tradition/view/22>
25. <http://www.eliznik.org.uk/RomaniaPortal/>
<http://www.nmi.hu/Hirek/Hungarikum-Napok-Nagyszebenben>
<http://www.romanianlabel.ro/blog/tipuri-de-ie-traditionala/>
<http://www.romanianmuseum.com/ROMANESTE/RomaniaFolk.html>

Autorități, ministere, programe, strategii:

26. Consiliul Județean Sibiu: <http://www.cjsibiu.ro/arhitectura/>
27. Agenda 21: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>
28. Council of Europe Framework Convention on the Value of Cultural Heritage for Society: https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/199/signatures?p_auth=dg2WfyCT
29. Council of Europe, European Landscape Convention: <http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/176> ,
<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680080621>
30. Dezvoltare rurală durabilă prin revitalizarea meșteșugurilor: Strategie de dezvoltare a inițiativelor regionale și locale privind meșteșugurile în Regiunea Centru, P. 59-65 (<http://mestesuguri-rurale.ro/index.php/documente/item/234-strategii-regionale-de-dezvoltare-a-initiativelor-locale-si-regionale-in-domeniul-mestesugurilor>)
31. European Landscape Convention: http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/Landscape/default_en.asp
32. <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/176>
33. United Nations Knowledge Platform: <https://sustainabledevelopment.un.org/sdgsproposal>
34. European Soil Data Center: http://esdac.jrc.ec.europa.eu/resource-type/national-soil-maps-eudasm?field_data_continent_tid_selective=All&field_data_country_country_selective=RO&field_data_country_coverage_value=
35. ECOVAST: https://www.ecovast.org/english/about_e.html
36. Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară-ortofoto: <http://www.ancpi.ro>
37. <https://www.stiriagricole.ro/subventii-de-269-euroha-pentru-conservarea-acvilei-tipatoare-51054.html>
38. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale: <https://madr.ro/masuri-de-mediu-si-clima.html>
39. Agenția Națională pentru Protecția Mediului: <http://www.anpm.ro/>

40. Programul Național de Dezvoltare Rurală: <https://www.pndr.ro/masuri-de-mediu-si-clima/masuri-de-mediu-si-clima-2019.html>
41. Strategia de dezvoltare teritorială a României: http://www.cciabr.ro/agricultura/SDTR_proiect.pdf
42. U.S. Department of the Interior, National Park Service: Understand Cultural Landscapes, <https://www.nps.gov/subjects/culturallandscapes/understand-cl.htm#>
43. Natura 2000: <http://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=ROSPA0099#7>,
<https://www.natura2000transilvania.ro/despre-zona/biodiversitate>
44. Natura 2000: <http://natura2000transilvania.ro/library/upload/documents/2013-01-10-14-19-41-4c258.pdf>
45. One Geology Portal: <http://portal.onegeology.org/OnegeologyGlobal/>
46. Secretariatul de stat pentru culte: http://culte.gov.ro/?page_id=57
47. Bird Life IBA - Arii de importanță avifaunistică: <http://iba.sor.ro/transilvania.htm>
48. Camera deputaților: http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htp_act_text?id=37056

UNESCO:

49. <https://whc.unesco.org/en/culturallandscape/#1>,
<https://whc.unesco.org/document/163852>
(2019), *Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention*, UNESCO World Heritage Centre, P. 25-29, Online: <https://whc.unesco.org/document/178167>

Dicționare, enciclopedii:

50. Dictionnaire de la langue française: <https://www.littre.org/definition/pays>
51. Dicționarului Explicativ al Limbii Române : <http://dexonline.ro>
52. Kretschmer, Ingrid, Lexikon der Kartographie und Geomatik: Österreichische Kartographie, Online:
53. <https://www.spektrum.de/lexikon/kartographie-geomatik/oesterreichische-kartographie/3794>
54. Enciclopedia României:
http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Memorandumul_din_1892#Con.C5.A3inutul_memorandumul_Conda_mnarea_dualismului

Istorie:

55. Scurta istorie a locuirii Transilvaniei: <http://mek.oszk.hu/02100/02113/html/56.html>
56. Strabon, despre daci: http://www.enciclopedia-dacica.ro/?operatie=subiect&locatie=izvoare_traduse&fisier=Strabon_-_Geographia-7
57. Ion Gavrilă Ogoranu: <http://ogoranu.ro/2015/10/14/ultimul-supravietuitor-al-centrului-de-rezistenta-anticomunista-din-codrul-fetea-a-plecat-la-fratii-sai-din-ceruri/>
58. Tipărituri românești vechi: <https://tiparituriromanesti.wordpress.com/2012/06/07/supplex-libellus-valachorum-transsilvaniae-cluj-1791/>
59. *Catastihul Țării Ardealului de pre județe și vamele și ocnele*,
<https://tiparituriromanesti.wordpress.com/2013/04/21/catastihul-tarii-ardealului-1599/>

Hărți și informații turistice, evenimente:

60. Podișul Hârtibaciului: Oameni- Locuri- Fapte
61. Săptămâna "Sibiu 100%": <https://sibiu100.ro/sibiu-100/1421-agnita-criza-merge-mai-departe/>
62. Documentarul lui Daniel Roxin despre „piramidele” cu comori:
https://www.youtube.com/watch?time_continue=204&v=MtXzq5uBFas
63. Forum online al Transilvaniei: <http://www.sibiweb.de>
64. <https://cabadan.wordpress.com/2011/06/08/concurs-de-pescuit-la-bradeni-si-caratare-in-cheile-tureni/>
65. Stejarul de la Mercheaș: <http://www.carpaterra.org/ro/stejarul-secular-de-la-mercheasa--batranul-carpatilor>
66. Centru pentru Tineret Bărcuț: <http://www.kinderspielstadt.ro/ro/barcut/>
67. <http://www.romaniatourism.com/maps.html>
68. <http://www.dailytraveller.ro/valea-hartibaciului-bucket-list/>
69. <http://www.sibiu-turism.ro/Ce-facem-Evenimente-Targuri-si-festivaluri-Transilvanian-Brunch1.aspx>

70. <http://www.sibiu-turism.ro/Ce-vizitam-Cultura-si-patrimoniul-Gastronomie-Targuri-si-piete.aspx>
71. <http://www.sibiu-turism.ro/Ce-vizitam-Cultura-si-patrimoniul-Patrimoniul-religios-Biserici-ortodoxe.aspx>
72. <http://www.tribuna.ro/stiri/actualitate/organizare-82575.html>
73. Drumul naturii pe Valea Hârtibaciului: <http://www.sibiu-turism.ro/Ce-vedem-Circuite-recomandate-Drumul-naturii1.aspx>
74. Săptămâna Haferland: <http://www.haferland.ro/saptamana-haferland/>

Companii:

75. Vicla: <http://viclaimpex.ro/>
76. Firma Benzi adezive: <http://www.benzi-adezive.ro/>
77. <https://www.harting.com/RO/en-gb>
78. Firma SIFEE New Energy SRL: <https://sifeenewenergy.eu/services/proiecte-fotovoltaice/>
79. S.C. „Apa Târnavei Mari” S.A: <http://proiect.apatarnavei.ro/primele-statii-de-epurare-pentru-regiunile-agnita-si-dumbraveni/>
80. Karpaten Meat: <http://karpaten-meat.com/> ; <http://karpaten-meat.com/en/fattening/fattening-farm/>
81. <http://www.cjsibiu.ro/valea-hartibaciului/parcul-industrial-agnita/>

Gaz:

82. <http://www.anre.ro/ro/gaze-naturale/informatii-de-interes-public/furnizori-gaze-naturale>
83. Gas Infrastructure Europe: <https://agsi.gie.eu/#/historical/RO>
84. S.C. Transgaz: <http://www.transgaz.ro/ro/despre-noi/prezentare-companie/istoric-si-personalitati>;
<http://www.transgaz.ro/index.php/ro/activitati/cooperare-internationala>
85. <https://www.romgaz.ro/ro/content/productie-gaze-naturale>

Biserici:

86. Lăcașe de cult : <http://lacasedecult.cimec.ro/RO/Documente/asp/culte.asp?nr=151>
Secretariatul de Stat pentru Culte din Guvernul României: http://culte.gov.ro/?page_id=57
<https://www.crestinortodox.ro/manastiri/manastirea-nocrich-hartibaci-117785.html>
<http://www.mitropolia-ardealului.ro/praznicul-nasterii-maicii-domnului-la-asezământul-monahal-din-nocrich-judetul-sibiu/>
http://www.encyclopedia-dacica.ro/?option=com_content&view=article&id=782&Itemid=462
<https://www.crestinortodox.ro/datini-obiceiuri-superstitii/traditii-obiceiuri-moarte-96915.html>
<https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/biserica-noua-la-schitul-pelisor-7487.html>
<http://www.mitropolia-ardealului.ro/praznicul-nasterii-maicii-domnului-la-asezământul-monahal-din-nocrich-judetul-sibiu/>
<https://www.biserici.org/index.php?menu=BI&code=10148>
<https://www.crestinortodox.ro/rugaciuni/cele-10-porunci-dumnezeiesti-72538.html>
<https://www.crestinortodox.ro/sfinti/sfantul-apostol-andrei/sfantul-andrei-72879.html>
Biserica Evanghelică din România: <http://www.evang.ro/>
Biserici fortificate : <https://kirchenburgen.org/ro/biserici-fortificate/>
<http://biserici.org/index.php?menu=BISB>
<https://www.biserici.org/index.php?menu=BI&code=12247>
Baza de date cu orgi a Bisericii Evanghelice: <http://orgeldatei.evang.ro/organ/list>
Imagini ale bisericilor fortificate din Transilvania: <http://photoraid.dordeduca.ro/>
<https://basilica.ro/cel-mai-vechi-lacas-ortodox-din-oras-tezaurul-bisericii-sfantul-nicolae-din-agnita/>

Frații Grecu:

87. <http://www.chirpar.ro/chirpar/sasaus/>
88. <http://www.formula-as.ro/2009/862/spiritualitate-39/zugravii-lui-dumnezeu-10926-print>
89. *Pe urmele pictorilor Grecu din Săsăuș, pe calea Sighiului: Săsăuș–Ilimbav–Fofeldea*, Obștea Săsăuș, Casa de Presă și Editură Sibiu, 2015, Sibiu

Învățământ:

90. Dieter Drotleff, (2009), Das Schulwesen der Siebenbürger Sachsen einzigartig dargestellt, în Karpatenrundschau, 12.11.09 : <http://forumkronstadt.ro/karpatenrundschau-artikel/artikel/das-schulwesen-der-siebenbuerger-sachsen-einzigartig-dargestellt/>
91. Hellmann, E., (2017), *Die Dorfschulen in Siebenbürgen im 14. - 16. Jh.*, în ADZ (*Allgemeine Deutsche Zeitung für Rumänien*), Duminică, 29.12.2019, Online: <https://adz.ro/karpatenrundschau/artikel-karpatenrundschau/artikel/die-dorfschulen-in-siebenbuerger-im-14-16-jh>
92. Marinescu, Andra, (2015), *Școala din Țichindeal a sărbătorit 235 de ani de existență*, în *Tribuna*, 15.10.2015, Online :<http://www.tribuna.ro/stiri/eveniment/scoala-din-tichindeal-a-sarbatorit-235-de-ani-de-existenta-110667.html>
93. Mihuleț, A., (2015), *Povestea școlii românești din Țichindeal - cea mai veche școală românească de pe Valea Hârtibaciului – 1780*, Online: http://leschkirch.de/?page_id=1802
94. <http://www.hog-agnetheln.com/kirche-und-schule/>

Păduri și vânat:

95. <http://www.dssibiu.ro/ocoale-silvice/os-agnita>
<http://www.mmediu.ro/beta/wp-content/uploads/2012/11/2012-11-DGP-tarife.pdf>
96. <http://www.padurilefagarasului.ro/>
97. http://www.rosilva.ro/unitati_silvice/sibiu_1_32.htm
98. <http://www.sibiul.ro/orase-din-sibiu/agnita.html>
99. Direcția Silvică Sibiu: www.dssibiu.ro/ocoale-silvice/
100. <https://www.magazindearme.ro/vanatoare-mistreti-cota-2016-2017/>
101. Codul Silvic Maghiar: Magyar joganyagok - 1879. évi XXXI. törvénycikk – Erdőtörvény:
<https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=87900031.TV&targetdate=&printTitle=1879.+%C3%A9vi+XXXI.+t%C3%B6rv%C3%A9ncikk&referer=1000ev>
102. Codul Silvic Românesc din 1910 cu modificările ulterioare din 1920 și 1923:
<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/19328>
103. <https://ocoalederegim.ro/membri.html>

Mocănița:

104. Istoria mocăniței: <http://www.spurfilm.eu/agnita/history.html>
105. <http://www.mocanita.ro/mh/istoric-mocanita-vh/>
106. Asociația “Prietenii Mocăniței”: <https://sibiuaagnitarailway.com/friends/index.php>
107. Traseul cicloturistic ”Mocănița–Valea Hârtibaciului”: <http://www.turainnatura.ro/ro/traseul-cicloturistic-mocanita-valea-hartibaciului>
108. <https://www.oradesibiu.ro/stiri-sibiu-ultima-ora/mocanita-suiera-din-nou-pe-valea-hartibaciului-se-fac-rezervari-deja/>
109. Mocănița din Valea Hârtibaciului:
http://ro.wikipedia.org/wiki/Calea_ferat%C4%83_%C3%AEngust%C4%83_Sibiu%E2%80%93Agnita%28%E2%80%93Sighi%C8%99oara%29
110. Mocănița din Valea Hârtibaciului: <http://www.u-andree.de/transsylvania/die-wusch/>
111. Mocănițe din România: <http://www.beyondtheforest.com/Romania/CFR4.html>

Minorități:

112. <http://www.hog-agnetheln.com/trachten-2/nggallery/page/1>
113. <http://www.tribuna.ro/stiri/special/cimitirul-evreiesc-de-pe-str-macaralei-o-poveste-izolata-si-uitata-94100.html>
114. <https://stiri-sibiu-ultima-ora.oradesibiu.ro/tigani-din-sibiu-vor-sa-intre-in-carte-recorderilor-cu-prepararea-celui-mai-mare-sahaimas-din-lume/>
115. <https://alzen-hog.de/galerie/nggallery/galerie/14-alzner-treffen>
116. http://adevarul.ro/locale/sibiu/de-ziua-lor-romii-protestat-discriminarii-1_50acf9087c42d5a6638ce335/index.html

117. Evrei Alțâna:
<https://jbat.lbi.org/items/show/1729?fbclid=IwAR2ya2HPtI4cLFgOzXxiBISrvnuqSfk1S4VK-OR5Emcmm2KnYQ4svPgVI68>

Mestesuguri:

118. https://adevarul.ro/locale/sibiu/ana-preda-ultima-tesatoare-altana-7_555ecbebcf376e35769230/2_555ecc39cfbe376e357693b5.html
119. <https://www.fair-craft.com/handwerker/stella-und-nicolaie-subtirel/>

Localități:

120. Informații topografice ale localităților din Transilvania:
http://www.genealogy.net/reg/ESE/7burg_hj.html#hundertbucheln
121. Siebenbuerger.de:
<https://www.siebenbuerger.de/ortschaften/agnetheln/luftbilder/12393.html>
<https://www.siebenbuerger.de/ortschaften/henndorf/bilder/14984.html>
122. <https://www.siebenbuerger.de/ortschaften/holzmengen/luftbilder/12831.html>
123. Roșia <http://www.siebenbuerger.de/ortschaften/rothberg/>
124. <https://kirchenburgen.org/location/henndorf-bradeni/>, <https://www.hoghenndorf.de/fotos/kirche/kirche-von-innen/>
125. <https://povestisasesti.com/2013/09/03/a-fost-odata-sau-niciodata-satul-androchel/>
126. Georg-Eckert-Institut für internationale Schulbuchforschung, Georg-Eckert-Institut für internationale Schulbuchforschung, 2012: <https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/item/4HB45BDOAODHCRAUBSDMPQLLGV4LQ54A>, <http://gei-digital.gei.de/viewer/resolver?urn=urn:nbn:de:0220-gd-6043581>
127. Gospodărie Franken: Georg-Eckert-Institut für internationale Schulbuchforschung, 2012:
<https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/item/4HB45BDOAODHCRAUBSDMPQLLGV4LQ54A>
Accesat on 22.10.2019
128. Gospodării: <https://fundatia-adept.org/ro/satele-sasesti-din-s-e-transilvaniei/>
<https://www.siebenbuerger.de/ortschaften/mergeln/bilder/37073.html>
<https://www.siebenbuerger.de/zeitung/artikel/kultur/8316-das-geheimnis-der-henndorfer-truhen.html>
129. Dealu Frumos: <http://arhitectura-1906.ro/2019/02/centrul-de-studii-de-arhitectura-vernaculara-dealu-frumos-o-lectie-vie-de-patrimoniu/>
<http://ran.cimec.ro/sel.asp?lpag=100&Lang=RO&layers=&crsl=2&csl=2&clst=1&jud=35&campsel=jud&nr=1>
Vurpăr: <https://www.vurpar.ro/despre-vurpar/cultura-si-traditii/>
130. Ritz, J., M., (1955), *Dorf*, în *Reallexikon zur Deutschen Kunstgeschichte*, vol. IV, P. 224–245, Online: RDK Labor: <http://www.rdklabor.de/w/?oldid=93028>

Muzee, obiective:

131. <https://zigzagprinromania.com/blog/muzeul-casa-cu-papusi-din-agnita/>
132. Institutul Național al Patrimoniului: <https://patrimoniu.gov.ro/> ; <https://patrimoniu.ro/>,
<https://patrimoniu.ro/monumente-istorice/egispat>
<http://egispat.inp.org.ro/Romania.aspx>

Geologie, pEdologie:

133. Institutul Geologic al României: <http://www.igr.ro/index.php?optiune=51> Accesat în 15.05.2017
134. Sistemul de clasificare al solurilor: <http://www.chimiamediuului.ro/2009/10/12/clasificarea-solurilor/>
Accesat în 17.02.2018

Imagini satelitare:

135. <http://glcf.umd.edu/>

136.<http://glovis.usgs.gov/>

Legi:

137. Constituția din 13 aprilie 1948: Art. 6. - http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm_act_text?id=1574)
138. LEGE nr. 2 din 15 aprilie 1976 privind adoptarea "Programului național pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier în perioada 1976-2010"<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/21356>
- LEGE nr.1 din 11 ianuarie 2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr.18/1991 și ale Legii nr.169/1997 : http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm_act_text?id=21873
- Legea fondului funciar nr. 18/1991:http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm_act_text?id=1622
- Legea Fondului Funciar: <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/1459>,
http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm_act_text?id=1622
<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/73843>
<https://lege5.ro/Gratuit/gm4teojzga/legea-nr-489-2006-privind-libertatea-religioasa-si-regimul-general-al-cultelor>
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011: http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm_act?id=72985
<https://lege5.ro/Gratuit/geytonztha/lista-comunelor-cu-punctajul-acordat-in-functie-de-potentialul-turistic-ordin-567-2008?dp=gm4domrugm2tq>
- ORDIN nr. 2314 din 8 iulie 2004: http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htm_act?id=50783
<https://lege5.ro/Gratuit/gvydinby/conventia-privind-protectia-patrimoniului-mondial-cultural-si-natural-din-23111972->
139. http://www.mie.ro/documente/dezvoltare_teritoriala/amenajarea_teritoriului/patn_elaborate/secVI/metodologie.pdf
140. Lista monumentelor istorice: <http://www.cultura.ro/lista-monumentelor-istorice>
141. Lista comunelor cu punctajul acordat pentru potențialul turistic: https://portal.afir.info/informatii_generale_pndr_pndr_2007_2013_masura_313_incurajarea_activitatilor_turistice

Lole:

142. Fuga lolelor Agnita
<http://www.breaslalolelor.ro/> <https://www.gazetadeagricultura.info/dezvoltare-rurala/obiceiuri-si-traditii/19605-obiceiul-lolelor-din-agnita-fuga-lolelor-2017.html>
<https://www.romaniaturistica.ro/obiceiul-lolelor-din-agnita>

Atlase, atlase peisaje culturale internaționale :

143. Atlas teritorial al României: http://www.mdrl.ro/documente/atlas/a_div_adm.htm
144. Atlas-Agenția Națională pentru Protecția Mediului: <http://atlas.anpm.ro/atlas>
145. Atlasul peisajelor este disponibil pe site-ul Ministeriul Mediului din Republica Cehă: https://www.mzp.cz/cz/atlas_krajiny_cr
146. Atlasul peisajelor din Republica Cehă: https://www.mzp.cz/cz/atlas_krajiny_cr
147. Atlasul peisajelor din Republica Cehă-recenzii: <http://www.geo-spatial.org/recenzii/atlasul-peisajelor-din-republica-ceha-2009>
148. Portal ESRI: <https://www.esri.com/about/newsroom/arcuser/no-ordinary-atlas/>
149. Online magazin Univerzity Karlovy: <https://iforum.cuni.cz/IFORUM-10235.html>
150. <https://www.kleks.app/>
<https://mapview.region-frankfurt.de/maps/resources/apps/Kulturlandschaftskataster/index.html?app=Kulturlandschaftskataster&lang=en>
<https://projekt-hist-kulturlandschaft.jimdofree.com/>
<https://www.kuladig.de/Karte>
<https://atlas.landscapefor.eu>

https://annoeuropeo2018.beniculturali.it/wp-content/uploads/2018/04/Atlante-patrimonio_presentazione-progetto.pdf
 Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico:
<https://www.miteco.gob.es/es/biodiversidad/servicios/banco-datos-naturaleza/informacion-disponible/Paisajes.aspx>,
<https://www.mapama.gob.es/ide/metadatos/index.html?srv=metadata.show&uuid=a01cb8d6-2a8c-4041-bd92-5b8f0db67a66>
<http://www.100paisajes.es/map>
<http://www.culturaydeporte.gob.es/planes-nacionales/planes-nacionales/paisaje-cultural/actuaciones/cien-paisajes-culturales.html>
 Instituto Andaluz del Patrimonio Histórico: <https://guiadigital.iaph.es/inicio>
http://kulturlandschaften.eu/images/sampled/PDF/Heimat_erkennen_Erfassungshandbuch_April14_klein4.pdf
<http://www.geopunt.be/kaart>
<https://www.onroerendergoed.be/over-ons>
 Geoportaal Vlaanderen :
<https://geo.onroerendergoed.be/#zoom=11&lat=6660340.4596288325&lon=358566.0996857618>
<http://geoloket.provincieantwerpen.be/geoloketten/?viewer=extern&LayerTheme=5>
<https://www.landschapnederland.nl/provinciale-cultuurhistorische-waardenkaarten> ,
<https://fryslan.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=9c1cabee3b9241d4a9eca71de51bb079>
<https://www.landschapnederland.nl/kaart-groen-erfgoed>
<https://www.landschapnederland.nl/agrarische-landschappenkaart>
<https://www.landschapnederland.nl/verstedelijkingskaart>
 Flevoland Heritage - Cultural heritage and art in Flevoland:
http://www.flevolanderfgoed.nl/home/zoek_op_de_kaart.html
<https://www.aramis.admin.ch/Texte/?projectid=28877&Sprache=de-CH>
 XXX, *Stiftung Landschaftsschutz Schweiz*, 2014 „Charakteristische Kulturlandschaften der Schweiz“, Berna, Online:
<https://www.sl-fp.ch/de/stiftung-landschaftsschutz-schweiz/dokumentation/katalog-charakteristische-kulturlandschaften-53.html>
<https://map.geo.admin.ch/>

Metrici și software:

151. FISGRW, (1998), *Stream Corridor Restoration: Principles, Processes and Practices*, The Federal Interagency Stream Restoration Working Group, P. 52, online:
https://www.nrcs.usda.gov/Internet/FSE_DOCUMENTS/stelprdb1044574.pdf
 McGarigal, K., Marks, Barbara, J., (1994), FRAGSTATS: Spatial Pattern Analysis Program for Quantifying Landscape Structure, Online: <https://www.umass.edu/landeco/pubs/mcgarigal.marks.1995.pdf> ,
<http://www.umass.edu/landeco/research/fragstats/fragstats.html>
<https://www.umass.edu/landeco/research/fragstats/fragstats.html>, McGarigal, K., Marks Barbara, (1995), FRAGSTATS: Spatial Pattern Analysis Program for Quantifying Landscape Structure, General Technical Report, U.S. Department of Agriculture, Forest Service, Pacific Northwest Research Station, Online:
<https://www.fs.usda.gov/treearch/pubs/3064>
<https://www.arcgis.com/home/item.html?id=36f9728a895e4f5386bdec68be6d08ac>
<https://clarklabs.org/terrset/#terrset-system-requirements>
<http://intarch.ac.uk/leap/>
<https://sites.google.com/site/largvlate/gis-tools/imt>
<https://r-spatialecology.github.io/landscapemetrics/>
152. Amenajare peisajistă: <https://www.landsdesign.com/>
153. Imagini satelitare multispectrale:
<https://eos.com/landviewer/>
<https://scihub.copernicus.eu/>
<http://apps.sentinel-hub.com/eo-browser/>
<https://search.earthdata.nasa.gov/>
<https://search.remotepixel.ca/>
<https://earthexplorer.usgs.gov/>

154. Earth Observing System: <https://eos.com/blog/band-combinations-for-landsat-8/>
155. Combinații benzi spectrale: <https://www.esri.com/arcgis-blog/products/product/imagery/band-combinations-for-landsat-8/>
156. LANMAP2: <https://www.wur.nl/en/show/The-European-landscape-map.html>
157. McGarigal, K., Cushman, S., Ene, E., (2012), FRAGSTATS v4: *Spatial Pattern Analysis Program for Categorical and Continuous Maps*. Computer software program produced by the authors at the University of Massachusetts, Amherst (<http://www.umass.edu/landeco/research/fragstats/fragstats.html>)

Surse ale bazelor de date preluate pentru prelucrarea cartografică:

158. Date vectoriale, limite uat-uri, județe, țară: <http://www.geo-spatial.org/download/romania-seturi-vectoriale>
159. Date vectoriale Corine Land Cover 2000: <http://www.geo-spatial.org/download/datele-corine-landcover-reproiectate-in-stereo70>
160. Bossard, M., Feranec, J., Othahel, J., (2000), *CORINE land cover technical guide– Addendum 2000*, Technical Report, EEA, Copenhagen, Online: https://www.eea.europa.eu/publications/tech40addhttps://land.copernicus.eu/user-corner/technical-library/corine-land-cover-nomenclature-guidelines/docs/pdf/CLC2018_Nomenclature_illustrated_guide_20190510.pdf
161. <https://land.copernicus.eu/pan-european/corine-land-cover> <https://www.eea.europa.eu/publications/COR0-landcover>
162. Honterus Chorographia Transilvaniae: <https://ro.m.wikipedia.org/wiki/Fi%C8%99ier:Transylvania1532Map.jpg>
163. Harta geologică 1:200000: <http://www.geo-spatial.org/download/harta-geologica-a-romaniei-scara-1-200-000>
164. Model digital de elevație pentru Europa: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/eu-dem#tab-gis-data>
165. Planurile directe de tragere în sistem de proiecție Lambert-Cholesky (1916-1959): <http://www.geo-spatial.org/harti/download-planuri-tragere.php?lang=en>
166. Hărțile sovietice 1:50000 reproiectate în Stereo70: <http://www.geo-spatial.org/download/hartile-sovietice-50k>
167. Hărțile topografice realizate de DTM (Direcția Topografică Militară) - ediție nesecretă 1996-1998; sistem de coordonate UTM/WGS84; <https://portal.geomil.ro/arcgis/home/webmap/viewer.html?webmap=cce134f4a9694d9faa353983fbc15635>
168. Limitele SCI, SPA, Sit Natura 2000: <http://www.mmediu.ro/articol/date-gis/434>
169. Date vectoriale Corine Land Cover 2000: <http://www.geo-spatial.org/download/datele-corine-landcover-reproiectate-in-stereo70>
170. Datele Corine Land Cover 1990, 2000, 2006, 2012: <http://land.copernicus.eu/pan-european/corine-land-cover/view>
2012: <http://land.copernicus.eu/pan-european/corine-land-cover/clc-2012?fieldsetlegend-download=True-selected-@corine-land-cover@corine-land-cover-1@corine-land-cover-2@corine-land-cover-3>)
<https://land.copernicus.eu/pan-european/corine-land-cover/clc2018>
171. Harta geologică 1:200000: <http://www.geo-spatial.org/download/harta-geologica-a-romaniei-scara-1-200-000>
172. Hărțile militare habsburgice – Mapire.eu: <http://mapire.eu/en/map/firstsurvey/?bbox=2644568.304610528%2C5721235.1301171575%2C2853394.2658856297%2C5807914.720192548;>
<https://mapire.eu/en/map/secondsurvey-transylvania/?layers=54&bbox=2719013.910838073%2C5766957.531561036%2C2731903.1047326606%2C5770779.382975295>
<https://mapire.eu/de/map/firstsurvey-transylvania/?layers=142&bbox=2615780.208832648%2C5902734.268100226%2C2640813.335596043%2C5909422.5080751795>
<http://mapire.eu/en/map/firstsurvey/?layers=osm%2C1%2C73&bbox=2736235.9203826915%2C5774522.1580331465%2C2749134.668905815%2C5779395.018586327>
<http://mapire.eu/en/map/secondsurvey/?layers=osm%2C5%2C42&bbox=2718139.735052908%2C576656>

5.334314658%2C2731038.4835760314%2C5771438.194867839
http://mapire.eu/de/map/hkf_25e/?layers=osm%2C11&bbox=2715822.7917701537%2C5752756.1089277
08%2C2728721.5402932772%2C5757628.969480889
https://mapire.eu/en/map/firstsurvey-
transylvania/?layers=142&bbox=2719507.360554071%2C5777187.165259512%2C2731383.763823881%
2C5781009.016673772
https://mapire.eu/en/map/firstsurvey-
transylvania/?layers=142&bbox=2735567.768019646%2C5774951.503794784%2C2748179.8776867003
%2C5778773.355209043
https://mapire.eu/en/map/firstsurvey-
transylvania/?layers=142&bbox=2736897.4098851397%2C5775214.141098005%2C2746585.8032202856
%2C5778080.5296586985
https://mapire.eu/en/map/thirdsurvey25000/?layers=129&bbox=2735986.1757548703%2C5774853.51354
2675%2C2747700.1503395736%2C5778197.633530152
https://mapire.eu/en/map/europe-19century-
secondsurvey/?bbox=2739665.5222217073%2C5775429.938652423%2C2744509.7188892807%2C57768
63.13293277&layers=158%2C164

173. Imagini satelitare: <http://glovis.usgs.gov/>

174. Imagini satelitare: <http://glcf.umd.edu/>

175. Hărți ale României: <http://www.vidiani.com/maps-of-romania/>

176. Hărți vechi: <https://www.raremaps.com/gallery/browse/category/Europe/Romania>